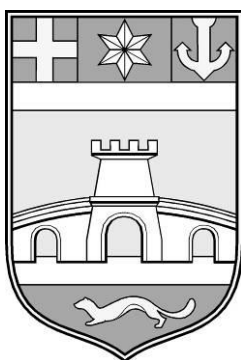

REPUBLIKA HRVATSKA
OSJEČKO-BARANJSKA ŽUPANIJA
SKUPŠTINA

Materijal za sjednicu

**INFORMACIJA O STANJU U
GOSPODARSTVU NA PODRUČJU
OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE**

Materijal pripremila

*Hrvatska gospodarska komora
Županijska komora Osijek*

Osijek, listopada 2024.

REPUBLIKA HRVATSKA
OSJEČKO-BARANJSKA ŽUPANIJA

ŽUPAN

KLASA: 301-02/24-01/1
URBROJ: 2158-02-24-3
Osijek, 22. listopada 2024.

Temeljem članka 55a. stavak 2. točka 4. Statuta Osječko-baranjske županije ("Županijski glasnik" broj 2/95., 2/97., 3/99., 3/01., 8/01., 9/03., 13/05., 2/06., 5/09., 16/09., 2/13., 4/18., 2/20. i 2/21.), Zamjenik župana koji obnaša dužnost župana Osječko-baranjske županije donio je 22. listopada 2024. godine

ZAKLJUČAK

**o predlaganju Informacije o
stanju u gospodarstvu na području
Osječko-baranjske županije**

I.

Zamjenik župana koji obnaša dužnost župana predlaže Skupštini da razmotri i prihvati Informaciju o stanju u gospodarstvu na području Osječko-baranjske županije, pripremljenu u Hrvatskoj gospodarskoj komori, Županijskoj komori Osijek.

II.

Potrebna objašnjenja na sjednici će davati Zoran Kovačević, predsjednik Hrvatske gospodarske komore, Županijske komore Osijek.

ZAMJENIK ŽUPANA KOJI
OBNAŠA DUŽNOST ŽUPANA
Mato Lukić

HGK

HRVATSKA
GOSPODARSKA
KOMORA

ŽUPANIJSKA KOMORA OSIJEK

STANJE GOSPODARSTVA OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE

Osijek, rujna 2024.

UVOD

Informacija o stanju u gospodarstvu na području Osječko-baranjske županije izrađena je na temelju podataka Financijske agencije iz godišnjih financijskih izvješća (GFI), podataka Državnog zavoda za statistiku Republike Hrvatske, Hrvatskog zavoda za zapošljavanje kao i materijala prikupljenih od strane stručnih službi Županijske komore Osijek koje su pripremale Informaciju.

U prvom dijelu informacije prikazana je usporedba rezultata poslovanja poduzetnika po županijama u 2023. godini, a u nastavku su rezultati poslovanja cjelokupnog gospodarstva Osječko-baranjske županije, kao što su financijski rezultati poslovanja poduzetnika prema godišnjim financijskim izvještajima, podaci o robnoj razmjeni s inozemstvom, stanje insolventnosti pravnih osoba, te pokazatelji zaposlenosti i nezaposlenosti na području Županije.

U drugom dijelu Informacije sadržan je pregled stanja u pojedinim djelatnostima gospodarstva zastupljenim u Županiji, prvenstveno onih koje su Planom razvoja Osječko-baranjske županije za razdoblje do 2027. određene kao strateške djelatnosti, a to su poljoprivreda i prehrambena industrija, (kontinentalni) turizam i IT sektor.

Osim toga prikazani su i osnovni podaci i trendovi gospodarskih pokazatelja u drugim granama djelatnosti.

S A D R Ź A J

USPOREDBA REZULTATA POSLOVANJA PODUZETNIKA PO ŹUPANIJAMA U 2023. GODINI.....	1
ROBNA RAZMJENA S INOZEMSTVOM.....	9
INSOLVENTNOST U OBŹ.....	12
ZAPOSLENOST I PLAĆE.....	13
POLJOPRIVREDA.....	15
PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA	23
Prehrambena industrija.....	23
Ostale djelatnosti unutar prerađivačke industrije	25
TURIZAM.....	26
IT SEKTOR.....	30
OSTALE DJELATNOSTI U GOSPODARSTVU ŹUPANIJE.....	32
ZAKLJUČAK	34

USPOREDBA REZULTATA POSLOVANJA PODUZETNIKA PO ŽUPANIJAMA U 2023. GODINI

Prema podacima Financijske agencije godišnje financijske izvještaje o poslovanju u 2023. godini u Republici Hrvatskoj predalo je 156.145 poduzetnika, pravnih i fizičkih osoba, obveznika poreza na dobit, bez banaka, osiguravajućih društava i ostalih financijskih institucija. Broj zaposlenih iznosio je 1.029.659 osoba, prosječna mjesečna neto plaća 1.028,00 eura, ukupni prihod prešao je iznos od 161 milijardu eura, a izvoz preko 33,5 milijardi eura. U nastavku je tabela s rangovima županija prema navedenim kriterijima.

Tabela 1: Rang lista županija u 2023. godini prema: broju poduzetnika, broju zaposlenih, prosječnoj mjesečnoj neto plaći, ukupnom prihodu i izvozu

(iznosi u tisućama eura, prosječne plaće u eurima)

Županija	Broj poduz.	Rang	Broj zaposl.	Rang	Prosje. mj. neto plaća	Rang	Ukupni prihodi	Rang	Izvoz	Rang
Grad Zagreb	51.318	1	383.389	1	1.175	1	79.825.544	1	14.423.700	1
Splitsko-dalmatinska	17.200	2	89.109	2	890	14	10.627.173	3	1.367.953	7
Zagrebačka	11.043	5	82.363	3	1.042	2	13.116.709	2	2.571.989	2
Istarska	12.805	3	57.532	5	1.040	3	6.669.640	5	1.916.873	4
Primorsko-goranska	12.679	4	70.242	4	987	5	8.448.237	4	1.730.993	6
Zadarska	6.405	7	29.080	9	918	13	3.464.603	9	837.593	11
Varaždinska	4.875	8	45.733	6	925	12	5.170.006	8	1.781.497	5
Osječko-baranjska	6.609	6	44.757	7	867	15	5.544.488	7	1.062.438	9
Krapinsko-zagorska	2.841	12	21.903	11	950	8	2.737.459	11	823.526	12
Međimurska	3.792	10	29.785	8	931	10	3.132.307	10	1.062.799	8
Vukovarsko-srijemska	2.612	15	20.933	13	816	19	6.057.762	6	2.055.474	3
Dubrovačko-neretvanska	4.673	9	22.181	10	961	7	2.153.422	15	337.684	16
Koprivničko-križevačka	2.145	18	19.323	15	977	6	2.337.426	12	575.201	13
Brodsko-posavska	2.520	17	21.702	12	931	11	2.257.156	13	858.417	10
Karlovačka	2.712	14	19.392	14	992	4	2.215.386	14	506.278	15
Šibensko-kninska	3.045	11	13.915	18	939	9	1.454.081	18	240.563	18
Bjelovarsko-bilogorska	2.537	16	15.734	17	806	20	1.650.439	17	286.736	17
Ličko-senjska	1.106	20	5.435	21	826	18	617.581	21	108.148	21
Požeško-slavonska	1.096	21	8.499	20	847	16	815.581	20	215.686	19
Virovitičko-podravska	1.330	19	9.353	19	779	21	926.947	19	210.392	20
Sisačko-moslavačka	2.802	13	19.299	16	844	17	1.919.164	16	571.927	14
Republika Hrvatska	156.145	-	1.029.659	-	1.028	-	161.141.112	-	33.545.866	-

Izvor podataka: Fina, Registar godišnjih financijskih izvještaja

Osječko-baranjska županija po broju poduzetnika (6.609) zauzima šesto, a po broju zaposlenih (44.757) sedmo mjesto, po ostvarenom ukupnom prihodu (5,5 mlrd. eura) nalazi se na sedmom, a po izvozu (1 mlrd. eura) na devetom mjestu. Na žalost, prema prosječno isplaćenoj mjesečnoj plaći koja iznosi 1.028 eura zauzima tek 15. mjesto među županijama u Republici Hrvatskoj.

Prema ostvarenom konsolidiranom rezultatu - neto dobiti u 2023. godini Osječko-baranjska županija je osma na rang listi županija. Ostvarena neto dobit razdoblja iznosi 273,7 milijuna eura i manja je za 12% u odnosu na prethodnu 2022. godinu. Niti jedna županije nije zabilježila gubitak u poslovanju gospodarstva u 2023. godini, ali su osim Osječko-baranjske županije, još 5 županija (Vukovarsko-srijemska, Karlovačka, Ličko-senjska, Virovitičko-podravska i Sisačko-moslavačka) imale pad dobiti u odnosu na prethodnu 2022. godinu

Tabela 2: Rang lista županija prema neto dobiti poduzetnika u 2023. godini*(iznosi u tisućama eura)*

Ž u p a n i j a	Dobit/gubitak razdoblja 2022.	Dobit/gubitak razdoblja 2023.	Rang	Indeks 2023./22.	Nominalni rast/pad dobiti/gubitka u odnosu na 2022.
Grad Zagreb	2.736.345	4.052.705	1	148,1	1.316.361
Splitsko-dalmatinska	340.227	645.277	2	189,7	305.049
Zagrebačka	386.131	632.127	3	163,7	245.996
Istarska	481.352	484.582	4	100,7	3.230
Primorsko-goranska	403.847	468.586	5	116,0	64.739
Zadarska	279.077	390.778	6	140,0	111.701
Varaždinska	253.061	283.229	7	111,9	30.167
Osječko-baranjska	311.211	273.730	8	88,0	-37.481
Krapinsko-zagorska	168.963	212.459	9	125,7	43.496
Međimurska	173.889	191.669	10	110,2	17.780
Vukovarsko-srijemska	183.130	174.677	11	95,4	-8.452
Dubrovačko- neretvanska	144.415	172.155	12	119,2	27.740
Koprivničko- križevačka	129.735	158.849	13	122,4	29.114
Brodsko-posavska	118.763	144.561	14	121,7	25.799
Karlovačka	140.831	130.689	15	92,8	-10.141
Šibensko-kninska	39.385	88.584	16	224,9	49.199
Bjelovarsko-bilogorska	61.113	81.282	17	133,0	20.169
Ličko-senjska	97.573	63.107	18	64,7	-34.466
Požeško-slavonska	34.270	49.136	19	143,4	14.865
Virovitičko-podravska	46.902	41.534	20	88,6	-5.368
Sisačko-moslavačka	81.812	21.623	21	26,4	-60.189
Republika Hrvatska	6.612.030	8.761.338	-	132,5	2.149.308

*Izvor podataka: Fina, Registar godišnjih financijskih izvještaja***FINANCIJSKO POSLOVANJE PODUZETNIKA OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE U 2023.G.**

Promatrajući indekse rasta/pada financijskih pokazatelja poduzetnika sa sjedištem u OBŽ (tabela 3), vidljivo je da je većina pokazatelja u laganom rastu. U padu je bila dobit za 12%, prihodi od prodaje u inozemstvu za 0,2% te uvoz za 5,8%. U 2023. najveći porast je zabilježio trgovinski saldo koji je veći za 17,9%, zatim ukupni rashodi koji su porasli za 7,7% te ukupni prihodi koji su veći za 6,3%.

Udjeli pojedinih pokazatelja na razini OBŽ u odnosu na cijelu Hrvatsku se kreću između 2,6 i 6,8 posto, a najveći udjeli su kod trgovinskog salda (6,8%) te broja zaposlenih (4,3%) i broja poduzetnika (4,2%). Prosječna mjesečna neto plaća je za 15,7% manja od plaće na razini Hrvatske.

Tabela 3: Indeksi rasta/pada financijskih rezultata poslovanja poduzetnika obveznika poreza na dobit sa sjedištem u OBŽ u 2023. u odnosu na 2022.*(Iznosi u 000 eura, prosječne plaće u eurima)*

OBŽ	2023.	Indeks 2023/2022	Udio u RH
Broj poduzetnika	6.609	102,9	4,2
Broj zaposlenih na bazi sati rada	44.757	102,6	4,3
Ukupni prihodi	5.544.488	106,3	3,4
Ukupni rashodi	5.216.437	107,7	3,5
Dobit (+) ili gubitak (-) razdoblja	273.730	88,0	3,1
Prosje. mjesečna neto plaća po zaposlenom	867	111,6	84,3
Prihodi od prodaje u inozemstvu	1.062.438	99,8	3,2
Uvoz	762.271	94,2	2,6
Trgovinski saldo	300.167	117,9	6,8
Investicije u novu dugotrajnu imovinu	201.272	102,7	3,6

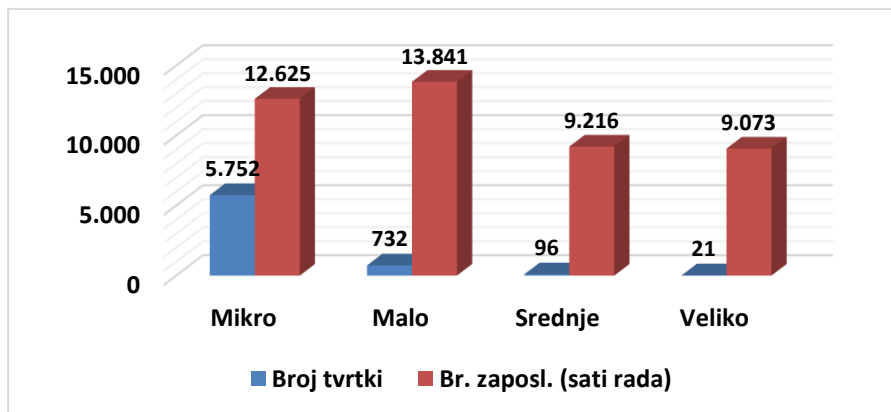
*Izvor podataka: Fina, Registar godišnjih financijskih izvještaja***Pokazatelji prema veličini tvrtki****Tabela 4: Financijski rezultati poslovanja poduzetnika OBŽ u 2023. prema veličini tvrtki***(u tisućama eura)*

	Mikro	udio	Mali	udio	Srednji	udio	Veliki	udio
Broj tvrtki	5.752	87,1%	732	11,1%	96	1,5%	21	0,3%
Br. zaposl. (sati rada)	12.625	28,2%	13.841	30,9%	9.216	20,6%	9.073	20,3%
Ukupni prihod	776.682	14,0%	1.538.247	27,7%	1.289.460	23,3%	1.939.051	35,0%
Dobit/gubitak razd.	45.423	16,6%	78.574	28,8%	74.581	27,3%	74.699	27,3%
Invest. u novu imov.	9.431	4,7%	37.559	18,7%	86.059	42,8%	68.206	33,9%
Izvoz	72.977	6,9%	191.136	18,0%	245.882	23,1%	552.440	52,0%
Uvoz	62.197	8,2%	156.406	20,5%	184.266	24,2%	359.401	47,1%
Saldo VTR	10.780	3,6%	34.730	11,6%	61.616	20,5%	193.039	64,3%

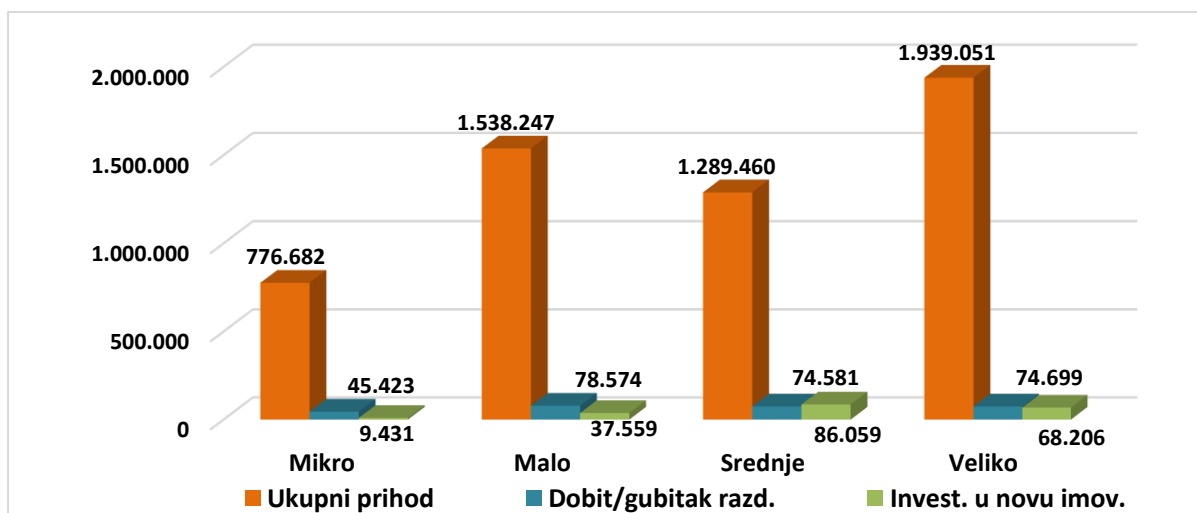
Izvor podataka: Digitalna komora; obrada: HGK - ŽK Osijek

Promatrano prema veličini tvrtki, najveći broj tvrtki su mikro poduzetnici (87,1%), a najveći broj zaposlenih (30,9%) je u malim tvrtkama. Male tvrtke imaju najveći udio u dobiti (28,8%), a srednje u investicijama u novu imovinu (42,8%).

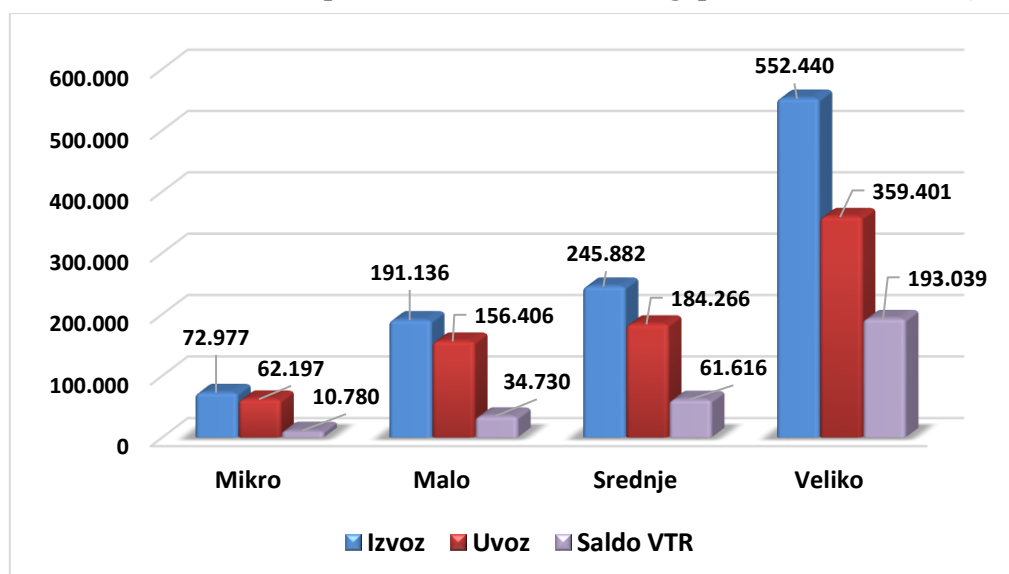
Velike tvrtke imaju najveći udio u ukupnim prihodima - 35%, izvozu - 52% te ostvarenom trgovinskom saldu - 64,3%.

Graf 1: Broj poduzetnika i broj zaposlenih u OBŽ u 2023.g. prema veličini tvrtki

Izvor podataka: Digitalna komora; obrada: HGK - ŽK Osijek

Graf 2: Ukupni prihodi, konsolidirani financijski rezultat i investicije poduzetnika OBŽ u 2023.g. prema veličini tvrtki (u 000 eura)

Izvor podataka: Digitalna komora; obrada: HGK - ŽK Osijek

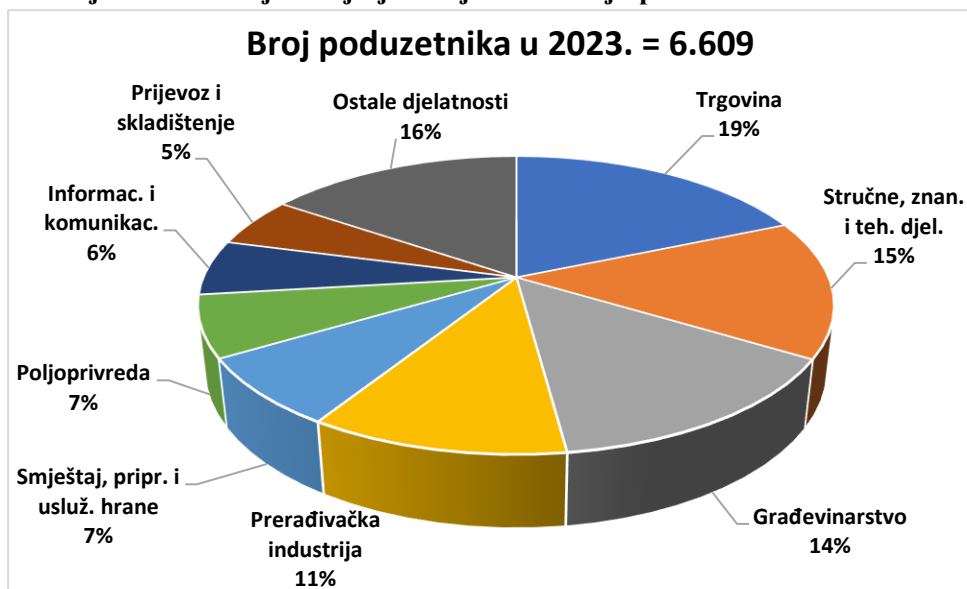
Graf 3: Izvoz, uvoz i VTR saldo poduzetnika u OBŽ u 2023.g. prema veličini tvrtki (u 000 eura)

Izvor podataka: Digitalna komora; obrada: HGK - ŽK Osijek

Pokazatelji prema djelatnostima

Od ukupnog broja poduzetnika u Osječko-baranjskoj županiji, njih 6.609 koji su predali GFI za 2023. godinu, najviše je bilo poduzetnika čija je osnovna djelatnost trgovina (1.231 ili 19%). Broj poduzetnika čija je osnovna djelatnost stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti je 992 ili 15%, graditeljstva 942 (14%), prerađivačke industrije 732 (11%), pružanje smještaja i usluživanje hrane 494 te poljoprivrede 442 (7%), informacije i komunikacije 396 (6%), prijevoz i skladištenje 357 (5%), a sve ostale djelatnosti zastupljene su sa 16% (1.023 poduzetnika).

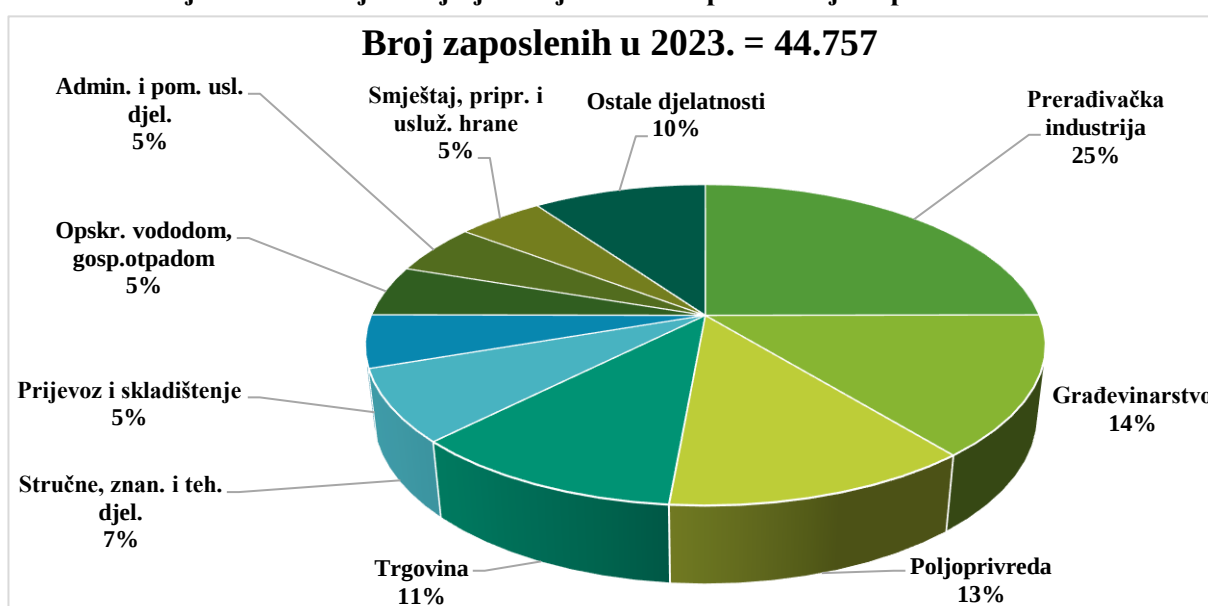
Graf 4: Djelatnosti s najznačajnijim udjelom u broju poduzetnika

Izvor podataka: FINA; obrada: HGK - ŽK Osijek

Od ukupno 44.757 zaposlenih u tvrtkama sa sjedištem u Osječko-baranjskoj županiji, 25% je zaposlenih u prerađivačkoj industriji, 14% u graditeljstvu, 13% u poljoprivredi, 11% u trgovini, 7% u stručnim, znanstvenim i tehničkim djelatnostima, a u prijevozu i skladištenju, opskrbi vodom i gospodarenju otpadom, smještaju i usluživanju hrane te u administrativnim i pomoćnim uslužnim djelatnostima po 5%, dok je u ostalim djelatnostima bilo zaposleno preostalih 10% zaposlenih u Županiji.

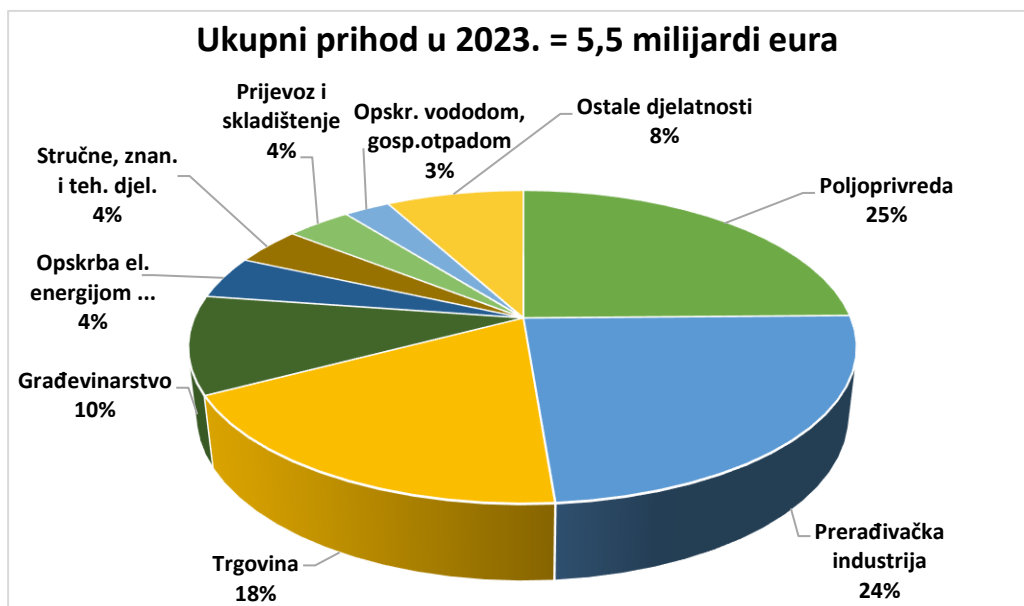
Graf 5: Djelatnosti s najznačajnijim udjelom u ukupnom broju zaposlenih

Izvor podataka: FINA; obrada: HGK - ŽK Osijek

Najveći udio u ukupnim prihodima u 2023. godini ima poljoprivreda s 25%, slijedi industrija s 24%, trgovina s 18%, građevinarstvo s 10%, prijevoz i skladištenje, opskrba električnom energijom, plinom i parom te stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti s 4%, opskrba vodom i gospodarenje otpadom s 3%, dok su sve ostale djelatnosti u ukupnim prihodima sudjelovale s 8%.

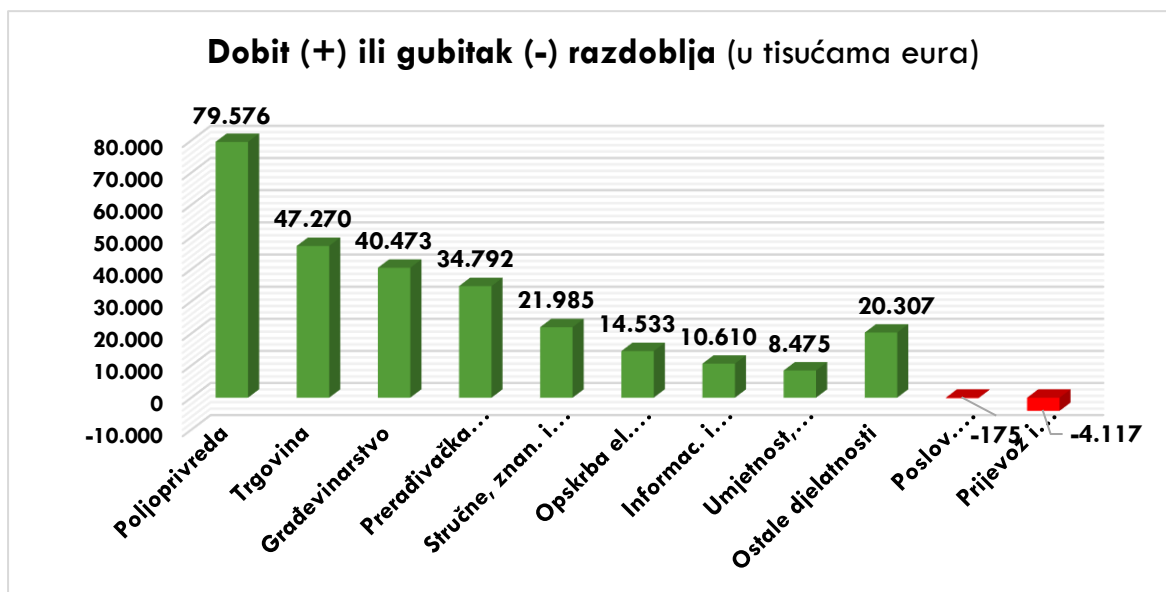
Graf 6. Djelatnosti s najznačajnijim udjelom u ukupnom prihodu

Izvor podataka: FINA; obrada: HGK - ŽK Osijek

U 2023. godini najveći pozitivan financijski rezultat, odnosno neto dobit razdoblja ostvarila je djelatnost poljoprivrede (+79,6 milijuna eura). Pozitivan rezultat u trgovini iznosio je 47,3 milijuna eura, u graditeljstvu 40,5 milijuna, u industriji 34,8 milijuna, u stručnim znanstvenim i tehničkim djelatnostima blizu 22 milijuna eura, itd. Djelatnost poslovanja nekretninama je u 2022. godini imala Negativan konsolidirani financijski rezultat, odnosno neto gubitak razdoblja u 2023. godini zabilježile su dvije djelatnosti - prijevoz i skladištenje 4,1 milijun eura te poslovanje nekretninama 175 tisuća eura.

Graf 7: Struktura dobiti (+) ili gubitka (-) razdoblja u 2023 g. prema djelatnostima

Izvor podataka: FINA; obrada: HGK - ŽK Osijek

Tabela 5: Prikaz pojedinih financijskih rezultata poduzetnika Osječko-baranjskog gospodarstva prema djelatnostima u 2023. godini

iznos ukupnog prihoda, dobiti (+) ili gubitka (-) razdoblja, trgovinskog salda i investicija u tisućama eura

Djelatnost	Broj pod.	Prosječan broj zaposlenih na bazi sati rada			Ukupni prihodi			Dobit razdoblja (+) ili gubitak razdoblja (-)		Prosječno mj. neto plaća po zaposlenom		Trgovinski saldo (izvoz - uvoz)		Investicije u razdoblju		
	2023	2023	Index	Udio	2023	Index	Udio	2023	Index	2023	Index	2023	Index	2023	Index	Udio
POLJOPRIVREDA...	442	5.529	100,6	12,4%	1.371.744	94,3	24,7%	79.576	80,9	959	110,0	39.878	109,5	53.001	116,1	26,3%
RUDARSTVO I VAĐENJE	4	12	150,0	0,0%	3.846	133,6	0,1%	876	221,1	814	89,5	-448		0		0,0%
PRERADIV. INDUSTRIJA	732	11.157	99,1	24,9%	1.330.693	104,1	24,0%	34.792	40,0	866	114,7	244.239	109,3	55.311	73,2	27,5%
OPSKRBA EL. ENERGIJOM...	101	361	110,4	0,8%	245.145	149,6	4,4%	14.533	371,1	1.111	106,0	-4.517	69,8	8.068	70,1	4,0%
OPSK. VODOM; GOSP. OT...	56	2.285	102,9	5,1%	147.753	102,1	2,7%	4.215	40,9	920	112,9	30.085	90,2	49.601	271,9	24,6%
GRAĐEVINARSTVO	942	6.305	104,9	14,1%	560.947	112,9	10,1%	40.473	142,1	840	111,8	-8.102	149,2	11.014	111,4	5,5%
TRGOVINA	1.231	4.951	101,5	11,1%	1.024.824	107,7	18,5%	47.270	109,3	819	110,3	-154.440	98,6	5.369	122,9	2,7%
PRIJEVOZ I SKLADIŠTENJE	357	2.366	110,6	5,3%	206.778	108,7	3,7%	-4.117	-	764	105,3	27.628	95,4	10.536	58,0	5,2%
SMJEŠTAJ TE PR. HRANE	494	2.195	109,7	4,9%	108.837	139,6	2,0%	5.014	198,5	633	109,5	-3.222	354,0	275	301,0	0,1%
INFORMAC. I KOMUNIK.	396	1.762	99,9	3,9%	106.345	100,9	1,9%	10.610	213,0	1.132	116,3	42.140	111,1	1.036	48,1	0,5%
FINANC. DJEL. I DJEL. OSIG.	25	26	65,0	0,1%	1.826	93,9	0,0%	490	146,1	879	135,0	0		0		0,0%
POSLOV. NEKRETNINAMA	132	239	102,1	0,5%	19.357	124,1	0,3%	-175	30,5	823	104,8	-187	31,8	369	714,6	0,2%
STRUČ., ZNAN. I TEH. DJEL.	992	3.256	110,8	7,3%	216.783	125,5	3,9%	21.985	132,5	938	105,5	10.785	229,5	5.472	61,2	2,7%
ADMIN. I POM. USL. DJEL.	200	2.273	95,1	5,1%	80.682	118,1	1,5%	4.071	106,1	872	117,5	34.437	103,1	333	57,9	0,2%
JAVNA UPRAVA, OBRANA...	4	10	111,1	0,0%	342	110,7	0,0%	45	362,6	797	91,1	1	176,8	0		0,0%
OBRAZOVANJE	82	331	107,1	0,7%	8.541	109,2	0,2%	534	91,8	641	101,4	89	169,8	87	93,7	0,0%
DJEL. ZDR. ZAŠT. I SOC. SK.	100	828	110,5	1,8%	34.283	115,5	0,6%	3.259	113,7	772	109,2	6.687	94,3	441	70,8	0,2%
UMJETN., ZABAVA I REKR.	72	265	105,2	0,6%	53.283	164,8	1,0%	8.475	>>100	932	127,2	34.562	179,9	167	275,0	0,1%
OST. USLUŽ. DJELATNOSTI	238	604	103,8	1,3%	21.429	119,6	0,4%	1.349	154,1	715	116,4	549	515,1	173	174,9	0,1%
DJELATNOSTI KUĆANSTVA	1	0		0,0%	0	0,0	0,0%	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0,0%
SUBJEKTI BEZ DJELATNOSTI	8	2	200,0	0,0%	1.049	102,0	0,0%	452	95,8	613	173,1	3	339,5	15	>>100	0,0%
UKUPNO SVE DJELATN.	6.609	44.757	102,6	100,0%	5.544.488	106,3	100,0%	273.730	88,0	867	111,6	300.167	117,9	201.272	102,7	100,0%

Izvor podataka: FINA; obrada: HGK - ŽK Osijek

Tabela 6: Prikaz financijskih rezultata pojedinih djelatnosti unutar prerađivačke industrije Osječko-baranjskog gospodarstva u 2023. godini

iznos ukupnog prihoda, dobiti (+) ili gubitka (-) razdoblja, trgovinskog salda i investicija u tisućama eura

Šifra i opis djelatnosti		Br. poduz.	Pros. br. zap. (sati rada)			Ukupni prihodi			Dobit (+) ili gubitak (-) razdoblja	Pros. mj. neto plaća		Trgovinski saldo (izvoz - uvoz)		Investicije u razdoblju		
			2023	2023	Index	Udio	2023	Index		Udio	2023	2023	Index	2023	Index	2023
C	PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA	732	11.157	99,1	24,9%	1.330.693	104,1	24,0%	34.792	866	114,7	244.239	109,3	55.311	73,2	27,5%
C10	Proizv. prehramb. proizv.	102	1.651	99,7	3,7%	252.419	96,8	4,6%	-6.410	793	110,3	27.743	130,2	7.729	45,8	3,8%
C11	Proizvodnja pića	25	351	108,0	0,8%	24.777	141,3	0,4%	229	770	116,6	-358	-	2.170	>>100	1,1%
C13	Proizvodnja tekstila	17	76	96,2	0,2%	7.279	104,4	0,1%	552	603	112,7	3.455	152,2	153	>>100	0,1%
C14	Proizvodnja odjeće	39	1.029	90,4	2,3%	64.000	104,9	1,2%	908	712	117,5	9.614	29,8	579	73,8	0,3%
C15	Proizv. kože ...	3	5	125,0	0,0%	206	112,1	0,0%	44	544	98,1	-20	153,1	0		0,0%
C16	Prerada drva ...	69	1.078	96,9	2,4%	99.888	108,2	1,8%	5.932	722	113,1	33.445	101,7	2.133	134,5	1,1%
C17	Proizv. papira ...	22	477	97,1	1,1%	147.008	72,8	2,7%	-18.846	1.248	113,7	56.253	52,9	7.531	70,7	3,7%
C18	Tiskanje ...	25	116	96,7	0,3%	6.682	113,5	0,1%	317	743	112,7	-57	9,8	150	73,7	0,1%
C20	Proizv. kemij. proizv.	15	855	101,3	1,9%	120.408	113,6	2,2%	3.709	871	112,8	4.800	590,7	3.637	64,7	1,8%
C22	Proizv. od gume i plast.	51	687	112,1	1,5%	61.879	108,2	1,1%	3.642	738	104,9	10.482	221,9	3.546	>>100	1,8%
C23	Proizv. ost. nemet. miner. proizv.	28	783	107,3	1,7%	159.106	116,8	2,9%	28.616	1.187	114,6	21.932	-	20.066	85,3	10,0%
C24	Proizvodnja metala	5	22	110,0	0,0%	2.864	150,3	0,1%	250	966	123,3	122	-	0		0,0%
C25	Proizv. got. met. proizvoda	125	1.399	104,6	3,1%	124.910	108,8	2,3%	6.521	883	118,6	12.184	124,8	1.675	117,6	0,8%
C26	Proizv. računala ...	19	108	103,8	0,2%	11.153	140,6	0,2%	1.025	983	117,8	1.330	>>100	0		0,0%
C27	Proizvodnja el. opreme	17	93	101,1	0,2%	14.987	61,5	0,3%	737	911	117,5	-65	1,8	0	0,0	0,0%
C28	Proizv. strojeva i uređaja	27	1.202	105,9	2,7%	149.623	143,2	2,7%	3.315	1.049	110,7	60.377	227,6	4.771	36,2	2,4%
C29	Proizv. motor. vozila ...	4	6	150,0	0,0%	632	163,5	0,0%	40	847	73,1	88	252,3	0		0,0%
C30	Proizv. ost.prijev. sred.	9	94	125,3	0,2%	6.260	159,2	0,1%	237	1.051	117,4	293	72,4	0		0,0%
C31	Proizvodnja namještaja	58	725	72,9	1,6%	53.884	98,3	1,0%	2.611	730	120,6	2.799	700,3	733	97,2	0,4%
C32	Ostala prer. industrija	23	240	97,2	0,5%	13.466	108,4	0,2%	574	765	110,5	-1.331	115,0	223	79,3	0,1%
C33	Popravak stroj. i opreme	49	160	111,9	0,4%	9.263	121,8	0,2%	790	847	113,6	1.154	369,4	214	61,8	0,1%
	UKUPNO SVE DJELATNOSTI	6.609	44.757	102,6	100,0%	5.544.488	106,3	100,0%	273.730	867	111,6	300.167	117,9	201.272	102,7	100,0%

Izvor podataka: FINA; obrada: HGK - ŽK Osijek

Broj poduzetnika u Županiji u 2023. (6.609 poduzetnika) bio je za 2,9% veći nego u 2022. godini (6.421 poduzetnik), a broj zaposlenih za 2,6%.

Ukupni prihodi rasli su za 6,3%. U ukupnim prihodima županije najveći udio imala je djelatnost poljoprivrede (24,7%), čiji su prihodi u 2023. bili za 5,7% manji od prihoda iz 2022. godine, slijedi prerađivačka industrija s 24% udjela u ukupnim prihodima županije i porastom istih od 4,1% te trgovina s udjelom od 18,5% i porastom od 7,7% u odnosu na 2022. godinu.

Najveći udio u izvozu gospodarstva županije, koji je u 2023. godini prešao iznos od milijarde eura, imale su industrija (51,3%), poljoprivreda (17,1%) te trgovina (7,4%).

Investicije u novu dugotrajnu imovinu bile su za 2,7% veće nego u 2022., što je značajan pad investicijske aktivnosti koja je u 2022., u odnosu na 2021. bila veća za 47,8%. Tijekom 2023. godine poduzetnici sa sjedištem u OBŽ su u dugotrajnu imovinu investirali 201,2 milijuna eura. Najveća ulaganja u 2023. ostvarena su u prerađivačkoj industriji (55,3 mil. eura ili 27,5% ukupnih ulaganja u županiji), ali su za 26,8% manja u odnosu na ulaganja u 2022.g. Od toga iznosa najveći dio se odnosi na proizvodnju građevinskih materijala - 20,1 milijuna eura, u prehrambenu industriju investirano je 7,7 milijuna eura, 7,5 milijuna eura su bila ulaganja u proizvodnju papira i proizvoda od papira, a u proizvodnji strojeva i uređaja ulaganja su bila 4,7 milijuna eura, itd.

ROBNA RAZMJENA S INOZEMSTVOM

U nastavku su podaci o robnoj razmjeni s inozemstvom tvrtki s područja Osječko-baranjske županije, a izvor podataka je Državni zavod za statistiku. Državni zavod za statistiku prati samo robni izvoz i uvoz na temelju podataka Carinske uprave o stvarnom prometu roba preko državne granice. Evidencija DZS-a ne uključuje uvoz i izvoz usluga, što bitno utječe na rezultate robne razmjene djelatnosti informacije i komunikacije, u kojoj je primaran izvoz usluga, koji ne evidentira Carinska uprava.

Izvor podataka za statistiku robne razmjene s državama članicama EU-a jest Intrastatov obrazac kojim izvještajne jedinice izvješćuju o primicima i/ili otpremama na mjesečnoj osnovi. Izvor podataka za statistiku robne razmjene s trećim zemljama, odnosno državama nečlanicama EU-a, jesu Jedinствене carinske deklaracije o izvozu i uvozu robe.

Tijekom 2023. godine tvrtke s područja OBŽ su izvezle roba u vrijednosti 811,2 milijuna eura, a uvezle u vrijednosti 846,3 milijuna eura. Izvoz robe je bio za 2,8%, a uvoz za 6,8% manji u odnosu na 2022. godinu. Ostvaren je negativan saldo razmjene roba u iznosu od -35 milijuna eura.

Prema podacima FINA-e iz godišnjih financijskih izvješća prihodi od prodaje roba i usluga u inozemstvu u 2023. godini iznosili su 1 milijardu eura, a uvoz je iznosio 762,3 milijuna eura. Pozitivan trgovinski saldo iznosio je +300,2 milijuna eura.

Tijekom 2023. god. tvrtke sa sjedištem u OBŽ su izvozile robu u 79 zemalja, a uvozile iz 77 zemalja.

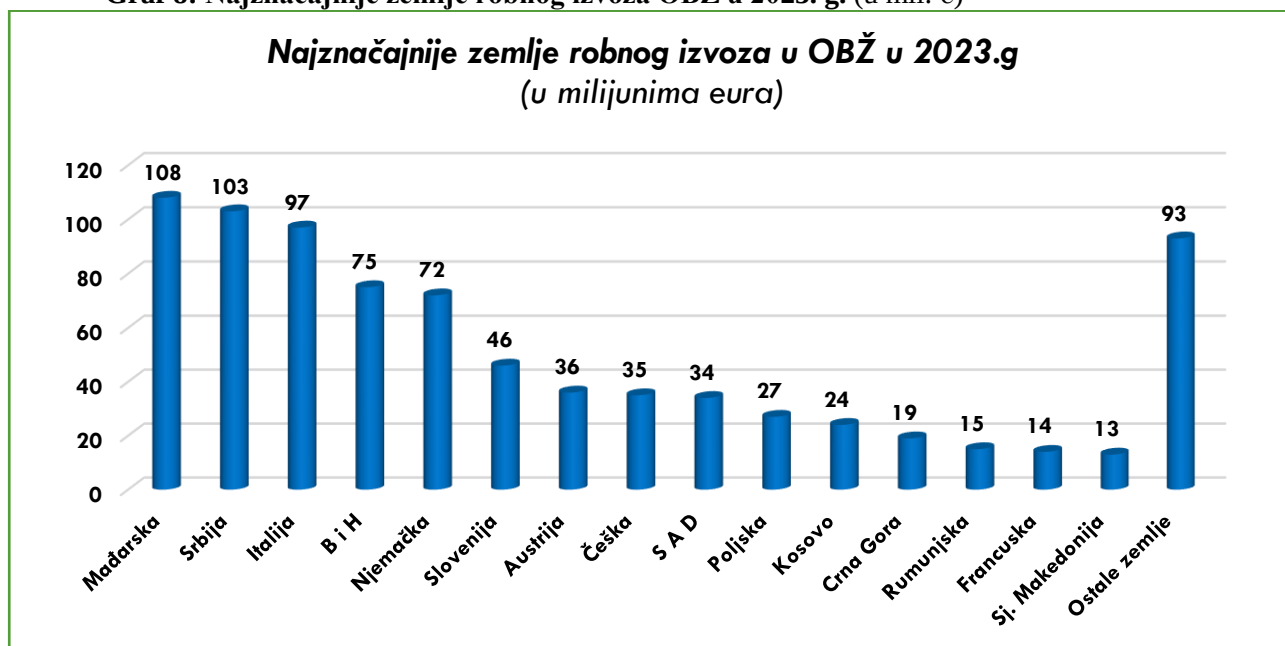
Tabela 7: Rang prvih deset zemalja s kojima je Osječko-baranjsko gospodarstvo ostvarilo najveći iznos robne razmjene u 2023.g. (u 000 eura)

	Država	Izvoz	%	Uvoz	%	Ukupno	%	Saldo
1	Mađarska	108.487	13,37%	102.177	12,07%	210.664	12,71%	6.310
2	Srbija	102.800	12,67%	56.856	6,72%	159.656	9,63%	45.944
3	Italija	97.069	11,97%	79.244	9,36%	176.313	10,64%	17.825
4	Bosna i Hercegovina	74.749	9,21%	28.016	3,31%	102.765	6,20%	46.733
5	Njemačka	72.161	8,90%	139.174	16,45%	211.335	12,75%	-67.013
6	Slovenija	45.861	5,65%	61.464	7,26%	107.325	6,48%	-15.603
7	Austrija	36.169	4,46%	62.900	7,43%	99.069	5,98%	-26.731
8	Češka	34.998	4,31%	22.492	2,66%	57.490	3,47%	12.506
9	S A D	33.590	4,14%	6.533	0,77%	40.123	2,42%	27.057
10	Poljska	27.097	3,34%	29.315	3,46%	56.412	3,40%	-2.218
	Druge zemlje	178.236	21,97%	258.093	30,50%	436.329	26,32%	-79.857
	Ukupno	811.217	100,00%	846.264	100,00%	1.657.481	100,00%	-35.047

Izvor podataka: DZS; obrada: HGK - Županijska komora Osijek

Prva zemlja partner osječko-baranjskog gospodarstva je Mađarska s kojom je u 2023. godini ostvareno 210,6 milijuna eura robne razmjene, uz ostvaren pozitivan saldo razmjene u iznosu od 6,3 milijuna eura. Slijede ju Srbija, Italija, Bosna i Hercegovina te Njemačka, s kojom je ostvaren negativan saldo robne razmjene u iznosu od 67 milijuna eura. Pozitivan saldo ostvaren je još sa Srbijom, Italijom, Bosnom i Hercegovinom, Češkom i Sjedinjenim Američkim Državama, a negativan sa Slovenijom, Austrijom i Poljskom.

Graf 8: Najznačajnije zemlje robnog izvoza OBŽ u 2023. g. (u mil. €)

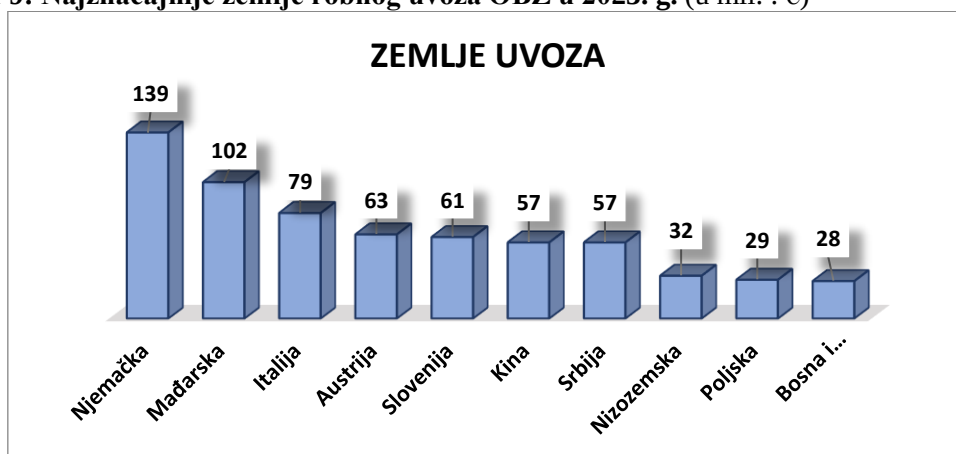

Izvor podataka: DZS; obrada: HGK - Županijska komora Osijek

Najznačajnije zemlje robnog izvoza OBŽ u 2023. godini su Mađarska, Italija, Srbija, Njemačka, BiH, Slovenija, itd. (Graf 8).

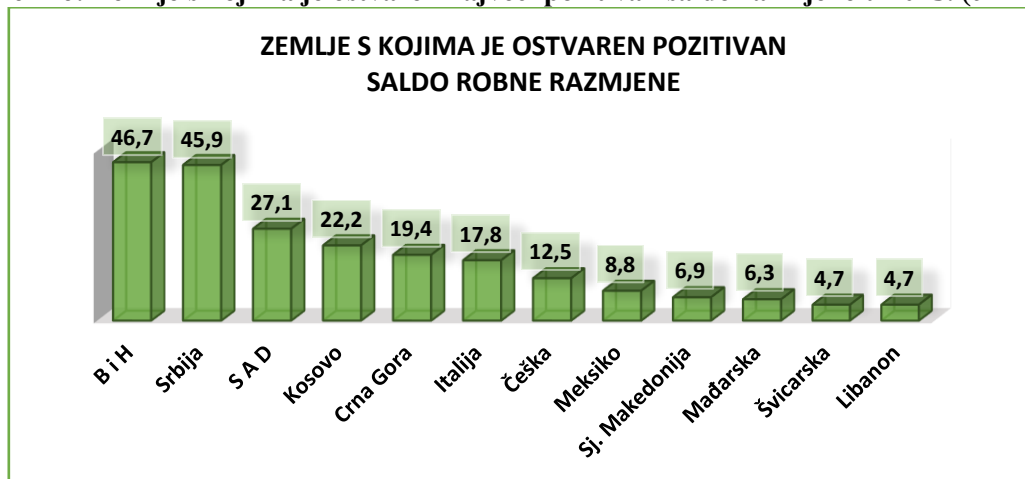
Kad se govori o robnom uvozu, osim iz Njemačke najviše je ostvareno uvoza roba iz Mađarske, Italije, Austrije, Slovenije, Kine, Srbije, itd. (Graf 9)

Graf 9: Najznačajnije zemlje robnog uvoza OBŽ u 2023. g. (u mil. . €)

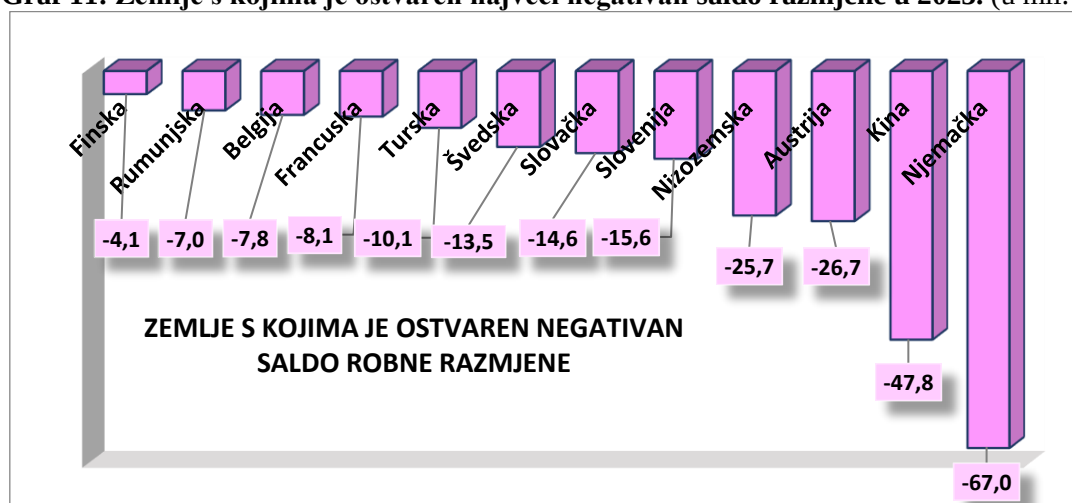

Izvor podataka: DZS; obrada: HGK - Županijska komora Osijek

Najveće iznose pozitivnog salda robne razmjene osječko-baranjsko gospodarstvo je u 2023. godini ostvarilo s Bosnom i Hercegovinom, Srbijom, Sjedinjenim Američkim Državama, Kosovom, Crnom Gorom, Italijom, Češkom, Meksikom, itd. (Graf 10)

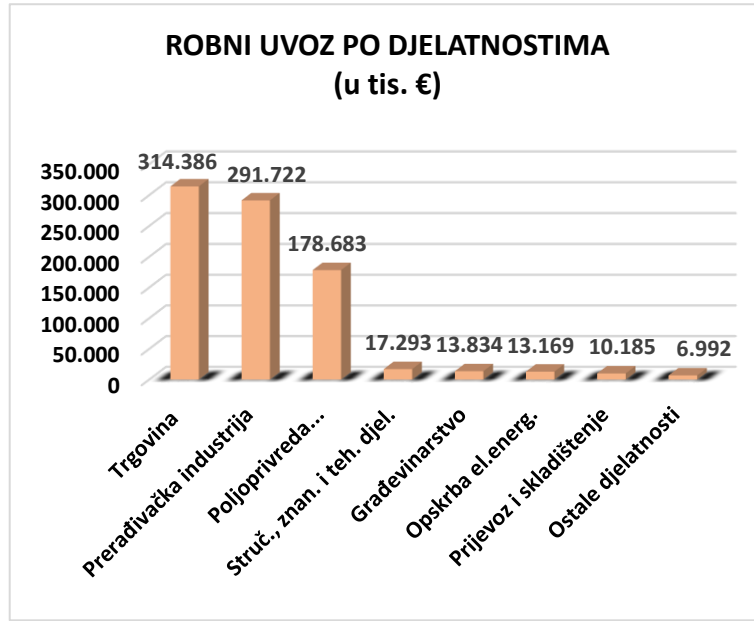
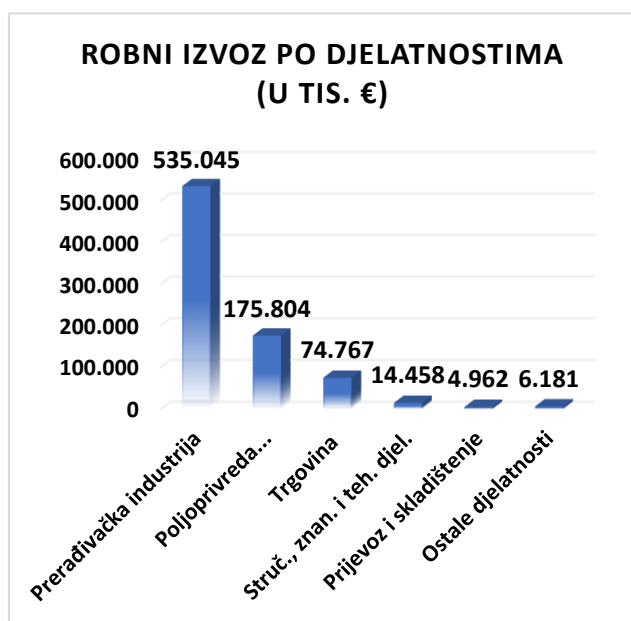
Graf 10: Zemlje s kojima je ostvaren najveći pozitivan saldo razmjene u 2023. (u mil. €)

Izvor podataka: DZS; obrada: HGK - Županijska komora Osijek

Graf 11: Zemlje s kojima je ostvaren najveći negativan saldo razmjene u 2023. (u mil. €)

Izvor podataka: DZS; obrada: HGK - Županijska komora Osijek

Najveći iznosi negativnog salda robne razmjene u 2023. godini ostvareni su s Njemačkom, Kinom, Austrijom, Nizozemskom, Slovenijom, Slovačkom, Švedskom, Turskom, Francuskom, itd. (Graf 11).

Graf 12: Robni izvoz po djelatnostima**Graf 13: Robni uvoz po djelatnostima**

Najveći robni izvoz i uvoz u 2023. godini imala je prerađivačka industrija, koja je ostvarila pozitivan saldo robne razmjene od +243,3 milijuna eura. Najveći iznos negativnog salda robne razmjene od -239,6 milijuna eura ostvarila je djelatnost trgovine.

INSOLVENTNOST U OBŽ

Tabela 8: Insolventnost u gospodarstvu OBŽ

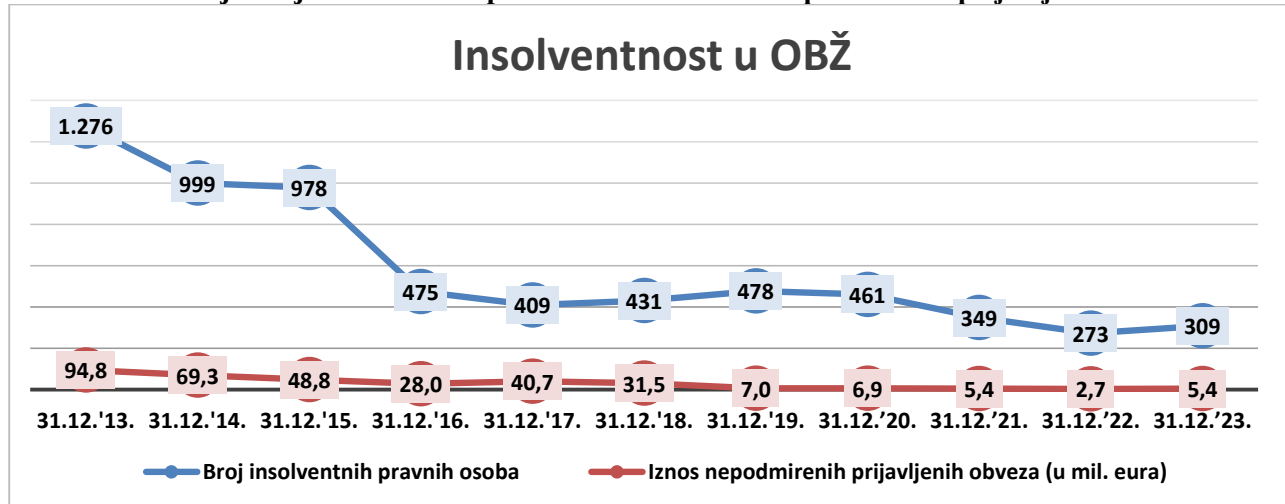
Stanje na dan	Broj insolventnih pravnih osoba	Lančani indeks	Iznos nepodmirenih prijavljenih obveza (u mil. eura)	Lančani indeks	Udio u iznosu nepodmirenih prijavljenih obveza u RH
31.12.'13.	1.276	87,8	94,8	57	2,8
31.12.'14.	999	78,3	69,3	73,1	2,3
31.12.'15.	978	97,9	48,8	70,4	2
31.12.'16.	475	48,6	28,0	57,3	1,8
31.12.'17.	409	86,1	40,7	145,9	3,6
31.12.'18.	431	105,4	31,5	77	4,3
31.12.'19.	478	110,9	7,0	22,5	1,2
31.12.'20.	461	96,4	6,9	98,1	1,4
31.12.'21.	349	75,7	5,4	78,8	1,4
31.12.'22.	273	78,2	2,7	48,8	0,8
31.12.'23.	309	113,2	5,4	203,4	0,01

Izvor: FINA, obrada: HGK - ŽK Osijek

U radoblju od jednaest godina unazad (2013. - 2023. godine) iznos nepodmirenih prijavljenih obveza pravnih osoba na području OBŽ bio je u padu. Najveći je bio u prosincu 2013. godine kada je iznosio 94,8 milijuna eura dok je krajem 2022. godine iznosio 2,7 milijuna eura i u promatranom razdoblju bio je najmanji.

Na kraju 2023. iznos nepodmirenih obveza iznosio je 5,4 milijuna eura (kao i na kraju 2021.) i udvostručen je u odnosu na 2022. godinu. Broj insolventnih pravnih osoba također je u promatranom razdoblju bio u padu i krajem 2022. godine bilo je 273 insolventne pravne osobe, dok je krajem 2013. godine bilo 1.276 insolventne osobe. Na kraju 2023. taj broj iznosio je 309 insolventnih osoba (36 više nego krajem 2022.).

Graf 14: Kretanje broja insolventnih pravnih osoba i iznosa nepodmirenih prijavljenih obveza u OBŽ

Izvor podataka: FINA; obrada: HGK - Županijska komora Osijek

ZAPOSLENOST I PLAĆE

Broj zaposlenih u Osječko-baranjskoj županiji na dan **31. lipnja 2024.** prema podacima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje o broju osiguranika iznosio je 94.676 što je za 2,3% ili 2.129 osoba **više** nego u lipnju 2023. godine. U Hrvatskoj je rast zaposlenosti u istom razdoblju iznosio 3,5%, odnosno krajem lipnja 2024. je bilo 1-735.418 zaposlenih, što je 58.551 više zaposlenih osoba nego u lipnju 2023.

Broj nezaposlenih osoba evidentiranih u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje Područni ured Osijek je 31. lipnja 2023. bio je 11.773 što je za 8,6% ili 1.111 osoba manje nego u lipnju 2023. godine. Istovremeno u Hrvatskoj nezaposlenost je pala za 14% odnosno za 13.868 osoba. Stopa nezaposlenosti u Županiji u lipnju 2024. iznosila je 11,1%, a godinu dana prije je iznosila 12,2%. Istovremeno stopa nezaposlenosti u Hrvatskoj je iznosila 4,7%, a godinu dana prije je iznosila 5,6%.

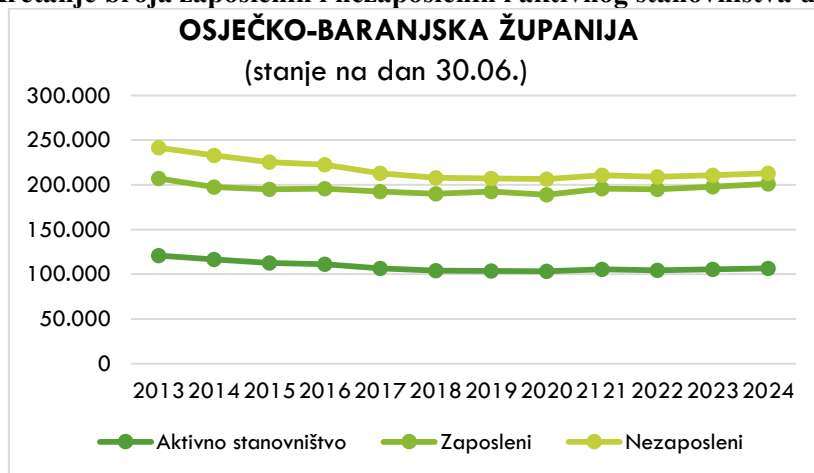
Tabela 9: Broj zaposlenih i nezaposlenih u OBŽ i RH na dan 31.06.2023. i 2024.g.

	Osječko-baranjska županija			Republika Hrvatska			udio OBŽ u RH (%)
	30.06.2023.	30.06.2024.	indeks	30.06.2023.	30.06.2024.	indeks	
Radnici kod pravnih osoba	79.461	81.284	102,3	1.440.368	1.489.163	103,4	5,5%
Radnici kod fiz. osoba	6.225	6.368	102,3	119.164	122.911	103,1	5,2%
Obrtnici	4.331	4.605	106,3	80.810	87.168	107,9	5,3%
Poljoprivrednici	1.906	1.816	95,3	18.372	17.940	97,6	10,1%
Samost. prof. djelatn.	622	603	96,9	18.038	18.054	100,1	3,3%
Osig. u međunar. organ.	2	0		115	182	158,3	0,0%
Ukupno zaposleni	92.547	94.676	102,3	1.676.867	1.735.418	103,5	5,5%
Nezaposleni	12.884	11.773	91,4	98.709	84.841	86,0	13,9%
Aktivno stanovništvo	105.431	106.449	101,0	1.775.576	1.807.733	101,8	5,9%
Stopa nezaposlenosti	12,2%	11,1%	91,0	5,6%	4,7%	83,9	

Izvor podataka: HZMO; HZZ Područna služba Osijek; Obrada: HGK - Županijska komora Osijek

Broj aktivnog stanovništva na razini županije od lipnja 2023. do lipnja 2024. godine se povećao za 1.018 osoba i iznosi 106.449 osoba. Na razini Republike Hrvatske broj aktivnog stanovništva je porastao za 1,8% ili 32.157 osoba i krajem lipnja 2024. iznosi je 1.807.733 osobe. Udio nezaposlenih Županije u ukupno nezaposlenima RH iznosi 13,9% i povećao se u odnosu na 2023. kada je iznosio 13,1%. Udio zaposlenih OBŽ u RH iznosi 5,5% što je isto kao i u prethodne dvije godine (2023. i 2022.).

Graf 15: Kretanje broja zaposlenih i nezaposlenih i aktivnog stanovništva u OBŽ na dan 30.06.

Izvor podataka: HZMO; HZZ Područna služba Osijek; Obrada: HGK - Županijska komora Osijek

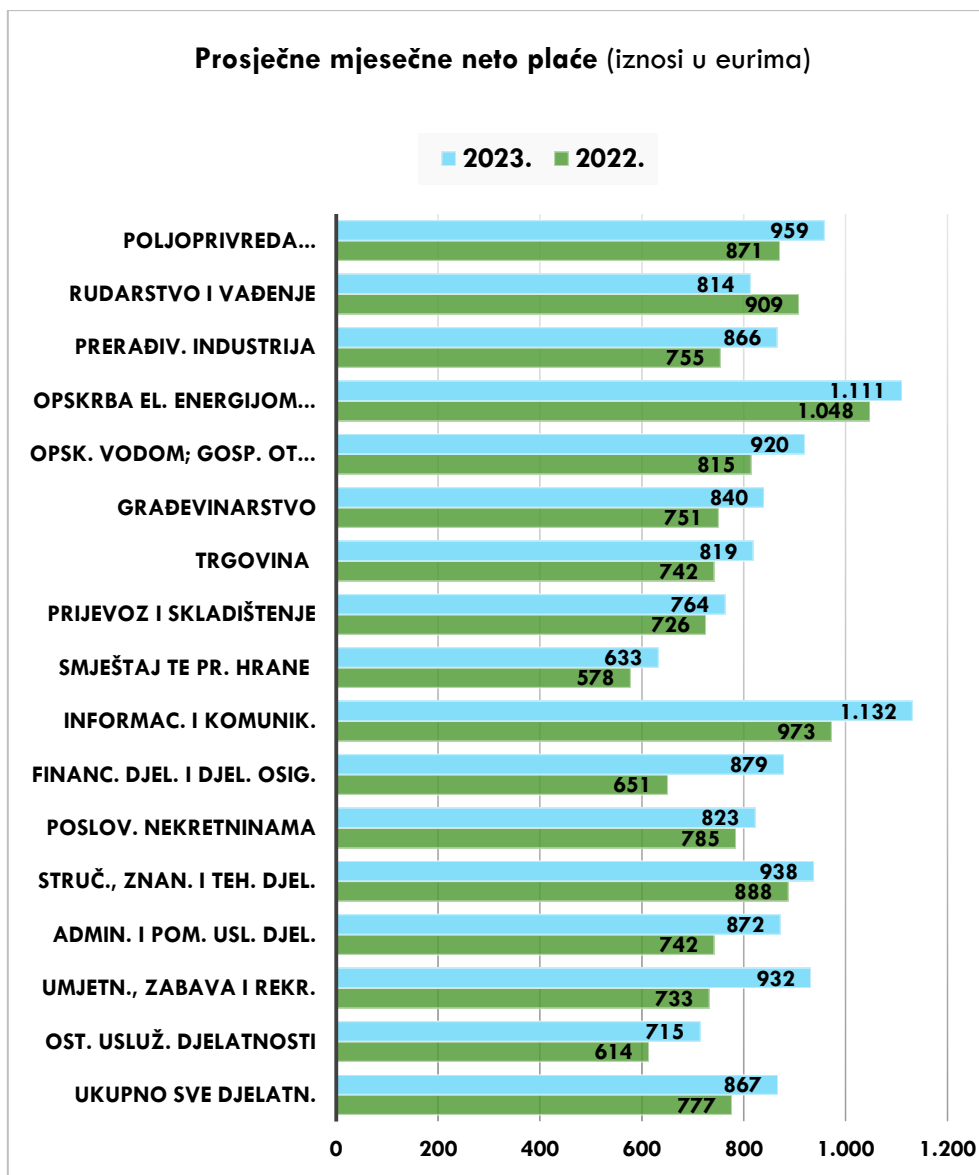
Prosječna mjesečna neto plaća u 2023. u Osječko-baranjskoj županiji iznosila je 867 eura i gotovo za četvrtinu je bila manja od prosječne mjesečne neto plaće na razini Republike Hrvatske koja je iznosila 1.148 eura.

U najzastupljenijoj djelatnosti po broju zaposlenih - prerađivačkoj industriji - isplaćena je prosječna mjesečna neto plaća u iznosu od 866 eura što je na razini prosječne neto plaće gospodarstva Županije u 2023. Unutar same prerađivačke industrije, najveće plaće isplaćene su djelatnosti proizvodnje papira (1.248 eura) i proizvodnji građevinskih materijala (1.187 eura), a najniže u proizvodnji tekstila (603 eura) i proizvodnji kože (544 eura). Ove plaće su istovremeno najviše, odnosno najniže plaće isplaćene u gospodarstvu Županije.

Izvan prerađivačke industrije, najveća prosječna neto plaća u 2023. isplaćena je u djelatnosti Informacije i komunikacije a iznosila je 1.132 eura što je za 16,3% više nego prethodne godine i 30,5% više od prosječne plaće u Županiji.

Među ostalim osnovnim djelatnostima najniža plaća je isplaćena u djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane i iznosila je 633 eura što je za 12,7% više u odnosu na plaću isplaćenu u 2022. godini, ali 27% manje od prosječne plaće u Županiji.

Graf 16: Prosječne mjesečne neto plaće u gospodarstvu OBŽ

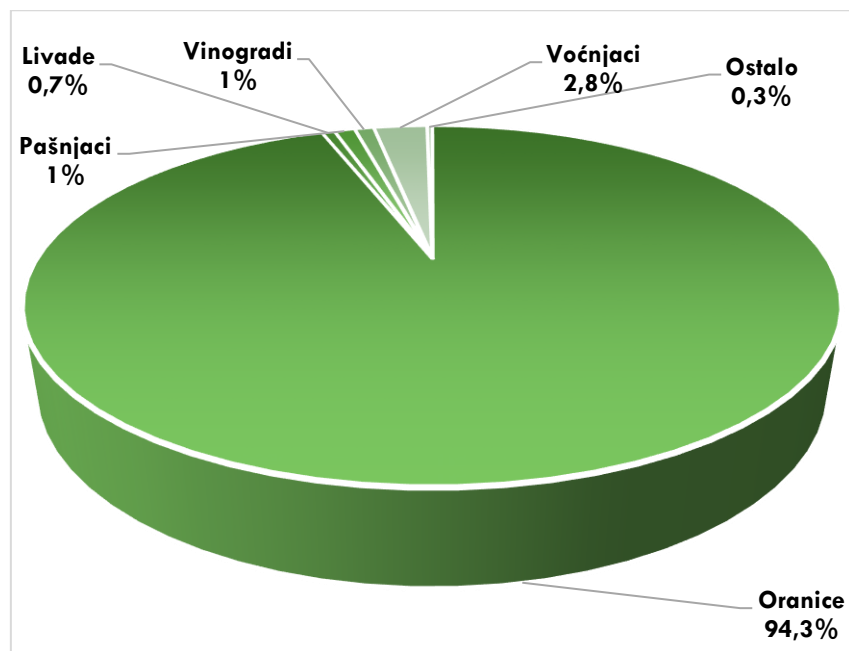

Izvor podataka: FINA; obrada: HGK - Županijska komora Osijek

POLJOPRIVREDA

Od ukupno 1.160.287,39 hektara obrađenog poljoprivrednog zemljišta u Hrvatskoj, prema podacima Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (APPRRR) na dan 31. prosinca 2023. godine, u Osječko-baranjskoj županiji nalazi se 211.149,88 hektara (18,2%). Na području Osječko-baranjske županije nalazi se gotovo petina hrvatskih poljoprivrednih površina, što ukazuje na činjenicu da je riječ o županiji s najvećom biljnom proizvodnjom u Hrvatskoj.

Prema vrstama uporabe poljoprivrednog zemljišta u Osječko-baranjskoj županiji, najviše otpada na oranice - 94,3 posto, voćnjaci čine 2,8 posto od ukupno obrađenih površina, pašnjaci i vinogradi po 1 posto i livade 0,7 posto.

Graf 17: Poljoprivredne površine po kategorijama korištenja u OBŽ

Izvor podataka: APPRRR, ARKOD. Obrada podataka: HGK - ŽK Osijek

U Hrvatskoj je na dan 31. prosinca 2023. godine u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava bilo upisano ukupno 164.629 poljoprivrednih gospodarstava, od čega je njih 12.056 u Osječko-baranjskoj županiji. U odnosu na 2022. godinu broj poljoprivrednih gospodarstava u RH smanjen je za 1,1%, a u Županiji za 1,5% odnosno za 188 poljoprivrednih gospodarstava.

Tabela 10: Kategorije poljoprivrednih gospodarstava u Upisniku poljoprivrednih gospodarstava

Kategorije upisanih poljoprivr. gospodarstava u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava	Republika Hrvatska			Osječko-baranjska županija			
	2022.	2023.	indeks	2022.	2023.	indeks	udio
Obiteljska poljopr. gospodarstva	128.290	122.879	95,8	9.683	9.335	96,4	77,4%
Obrti	2.466	2.464	99,9	375	381	101,6	3,2%
Trgovačka društva	3.400	3.442	101,2	367	372	101,4	3,1%
Samoopskrbna poljopr. gospod.	31.696	35.267	111,3	1.732	1.881	108,6	15,6%
Zadruge	357	355	99,4	42	42	100,0	0,3%
Druge prav. osobe (crkva, vojska, obraz.ust.)	221	222	100,5	45	45	100,0	0,4%
U k u p n o	166.430	164.629	98,9	12.244	12.056	98,5	100,0%

Izvor podataka: APPRRR, Obrada podataka: HGK - Županijska komora Osijek

Prema organizacijskom obliku, kao što je vidljivo iz tabele 10., najviše poljoprivrednih gospodarstava na području Osječko-baranjske županije čine obiteljska poljoprivredna gospodarstva (77,4%).

Obrazovna struktura nositelja poljoprivrednih gospodarstava je nepovoljna, od 9.335 obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava s područja Županije, 24,7% nositelja ima samo osnovnoškolsko obrazovanje ili nema završenu osnovnu školu. Posebice zabrinjava što je udio nositelja OPG-a s visokoškolskim obrazovanjem svega 12,3% (viša škola ili fakultet). Suvremena poljoprivreda, posebice ekološka, odnosno proizvodnja koja mora biti konkurentna i osiguravati izlazak na tržište i uspješno poslovanje poljoprivrednog gospodarstva ipak zahtijeva sve više razine znanja i specijalizacija.

Tabela 11: Stupanj obrazovanja nositelja poljoprivrednih gospodarstava u Upisniku poljoprivrednih gospodarstava

Kategorije upisanih polj.gospodarstava u Upisnik polj. gospod.	Stupanj obrazovanja				
	Bez podataka	Nezavršena OŠ	Osnovna škola	SSS	VSS
Obiteljska polj. gospod.	2.521	323	1.724	3.965	802
Obrti	192		18	135	36
Trgovačka društva	197		3	89	83
Samoopskrbna polj. gosp.	604	36	197	836	208
Zadruga	22	1	2	11	6
Druge prav. osobe (crkva, vojska, obraz. ustan.)	22		1	10	12
U k u p n o	3.558	360	1.945	5.046	1.147

Izvor podataka: APPRRR, Upisnik poljoprivrednika, Obrada podataka: HGK - Županijska komora Osijek

Također starosna dob svih poljoprivrednih gospodarstava na području Županije nije povoljna. Čak 3.557 nositelja PG (29,5%) su u dobi preko 65 godina. Još nepovoljnija dobna struktura je kod obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava gdje je 31,7% nositelja OPG-a u dobi iznad 65 godina.

Tabela 12: Starosna dob nositelja poljoprivrednih gospodarstava u Upisniku poljoprivrednih gospodarstava

Kategorije upisanih polj.gospodarstava u Upisnik polj. gospod.	Dob nositelja (odgovorne osobe)						
	<41	41-45	46-50	51-55	55-60	61-65	>65
Obiteljska polj. gospod.	1.716	685	729	848	1.164	1.235	2.958
Obrti	113	67	49	71	38	30	13
Trgovačka društva	113	56	42	46	50	36	29
Samoopskrbna polj. gosp.	413	164	150	179	214	218	543
Zadruga	5	3	8	6	6	11	3
Druge prav. osobe (crkva, vojska, obraz. ustan.)	4	2	2	10	7	9	11
U k u p n o	2.364	977	980	1.160	1.479	1.539	3.557

Izvor podataka: APPRRR, Upisnik poljoprivrednika, Obrada podataka: HGK - Županijska komora Osijek

Biljna proizvodnja

Usporedbom podataka APPRRR-a o proizvodnim površinama za koje su podneseni zahtjevi za potpore u 2022. i 2023. godini, razvidno je povećanje zasijanih površina pod pšenicom, ječmom i suncokretom. Površine zasijane uljanom repicom, kao i šećernom repom pale su na najnižu razinu unatrag desetak godina. U proizvodnom smislu 2023. godina bila je znatno manje unosna, posebice zbog sniženja cijena žitarica u odnosu na 2022. godinu.

Tabela 13: Prikaz površina pod kulturama i proizvodnje (u sustavu potpora) u OBŽ

Kulture	2020.	2021.	2022.	2023.	
	ha	ha	ha	ha	Proizvodnja - t
Kukuruz	57.200	58.800	56.145	54.271	490.000
Šećerna repa	5600	5.330	4.585	3.891	270.000
Suncokret	20.000	21.710	24.638	26.943	80.000
Soja	20.000	19.280	18.182	16.960	51.000
Pšenica	43.600	46.470	47.795	50.854	300.000
Ječam	15.200	13.800	14.662	19.410	97.000
Uljana repica	13.400	8.940	5.553	2.693	7.300
Ostale žitarice	3.460	5.240	7.105	4.964	
Ostalo (voće, vinova loza, ljekovito bilje, duhan, povrće, krmno bilje i dr.)	29.300	28.530	30.934	26.713	
Ugar	2.150	1.850	1.565	2.195	
UKUPNO	209.910	209.950	211.164	208.894	

Izvor podataka: APPRRR, Obrada podataka: HGK - Županijska komora Osijek

U proizvodnji kukuruza u 2023. godini na poljima Osječko-baranjske županije ostvaren je, prema procjeni, prosječan prinos od 9 tona po hektaru te je proizvodnja kukuruza u odnosu na izrazito sušnu 2022. gotovo udvostručena.

Voćarstvo i vinogradarstvo

Pod višegodišnjim nasadima voća, prema podacima Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, ukupno je u 2023. godini u intenzivnoj proizvodnji u Hrvatskoj bilo 38.315 ha te još 13.034 ha u ekološkom uzgoju. Površine pod voćem u odnosu na 2022. godinu smanjene su za 324 hektara. Na području Osječko-baranjske županije proizvodnja voća organizirana je na 5.467 ha ili na 43 ha manje u odnosu na prethodnu godinu. U ekološkoj proizvodnji bilo je 2.180 ha voćnjaka. Godinu prije, odnosno 2022., ekološka proizvodnja voća na području Osječko-baranjske županije odvijala se na površini od 2.435 ha.

Najzastupljenije voćne vrste na području Županije su lijeska i orah. Kod zasađenih voćnih vrsta u sustavu potpora na području Osječko-baranjske županije može se vidjeti kako se kontinuirano smanjuju površine pod breskvama, jabukama, kruškama, marelicama, nektarinama i višnjama.

Tabela 14: Površine voćnih vrsta na području Osječko-baranjske županije

Kulture	2020.	2021.	2022.	2023.	2023.
	ha	ha	ha	ha	ha eko
Aronija	88	78	78	79	67
Breskva	106	89	75	69	14
Jabuka	656	610	594	556	93
Jagoda	19	22	22	15	0,35
Kruška	92	87	83	79	15
Kupina	9	9	9	7	3

Lijeska	1.115	1.277	1.352	1450	551
Lubenice	50	43	40	26	0,3
Marelica	176	168	162	149	20
Miješani nasad	210	231	250	340	127
Nektarine	42	29	26	25	2
Orah	1.295	1.310	1.290	1216	810
Šljiva	531	528	539	528	137
Trešnja	65	74	98	76	17
Višnja	806	815	775	700	225
Ostalo	91	129	117	152	98
UKUPNO	5.351	5.499	5.510	5.467	2.180

Izvor podataka: APPRRR, Agronet, Tražene kulture na jedinstvenom zahtjevu

U Hrvatskoj je na dan 31.12.2023. prema podacima APPRRR (Vinski registar za 2023.) ukupno prijavljeno 17.277 ha vinograda, što predstavlja smanjenje površina u odnosu na prošlu godinu za 323 ha. Na području Osječko-baranjske županije nalazi se 2.069 ha vinograda (12%), što je 61 ha manje nego u prethodnoj godini. Vinogradarskom proizvodnjom na području županije bavi se 558 poljoprivrednih gospodarstava, 1,9% manje nego u prošloj godini.

Tabela 15: Prijavljena proizvodnja grožđa i vina za vinsku 2022* godinu (01.08.2022. - 31.07.2023.) po kategorijama kvalitete

Županija sjedišta	Grožđe(t)	Vino (hl)	Vrhunsko i kvaliteno vino (ZOI)	Sortno vino	Vino bez ZOI	Ostalo vino	Broj podn.
Bjelovarsko-bilogorska	331,57	1.927,13	767,53	656,9	502,7	0	41
Brodsko-posavska	300,1	1.579,20	1244,7	129,66	146,39	58,45	50
Dubrovačko-neretvan.	9.556,53	62.089,60	49.760,36	8.301,10	3.991,64	36,5	309
Grad Zagreb	3.639,80	18.956,93	9.423,66	9051,06	482,21	0	70
Istarska	13.757,70	90.677,53	81.886,73	4.136,15	4.489,65	165	287
Karlovačka	332,63	2.056,56	1759,39	143,7	153,47	0	35
Koprivn.-križevačka	684,71	4.132,45	2892,69	547,6	487,78	204,38	61
Krapinsko-zagorska	1.102,90	7.491,49	4178,83	272,60	3040,06	0	187
Ličko-senjska	35,87	235,33	212,23	0	23,1	0	5
Međimurska	2.717,21	17.218,21	13801,01	541,50	2599,4	276,3	132
Osječko-baranjska	16.276,79	109.763,02	107.862,45	440,3	504,91	955,36	98
Požeško-slavonska	11.743,79	77.443,35	75.653,45	1019,2	502,28	268,42	100
Primorsko-goranska	2.732,19	18.398,41	12250,56	5752,43	395,42	0	60
Sisačko-moslavačka	642,87	3.674,48	2907,9	337,87	417,91	10,8	53
Splitsko-dalmatinska	1.589,77	9.797,49	7.762,66	328,20	1696,13	10,5	95
Šibensko-kninska	1.779,80	10.492,61	7.110,49	169,90	3212,22	0	190
Varaždinska	1.211,71	7.752,22	3095,02	498,45	4158,75	0	125
Virovitičko-podravsko	1.858,57	11.964,71	11.372,06	290,54	302,11	0	54
Vukovarsko-srijemska	10.849,80	72.833,03	65.300,03	3.317,00	4.169,00	47	54
Zadarska	910,16	4.902,58	3.855,03	188,5	737,45	121,6	112
Zagrebačka	3.705,82	27.402,71	13.156,61	9.749,05	4.497,05	0	262
Ukupno	85.760,29	560.789,04	476.253,39	45.871,71	36.509,63	2.154,31	2.380

Izvor podataka: APPRRR Podaci iz vinogradarskog registra za 2023. godinu; Obrada podataka: HGK - Županijska komora Osijek

U ukupnoj proizvodnji grožđa i vina najveći udio ima graševina - 39,1% proizvodnje grožđa i 40,7% proizvodnje vina.

Tabela 16: Deset vodećih sorata po proizvodnji grožđa i vina za vinsku godinu 2022.* godinu (1.08.2022. - 31.07.2023.)

R.br.	Naziv sorte	Grožđe(t)	Udio	Vino (hl)	Udio
1	GRAŠEVINA=REISLING ITALICO, TALIJANSKI RIZLING, LAŠKI RIZLING, GRAŠICA	33.568,40	39,14%	228.340,01	40,72%
2	MALVAZIJA ISTARSKA=MALVASIA ISTRIANA, MALVASIA DI RONCHI	7.821,29	9,12%	51.155,95	9,12%
3	PLAVAC MALI CRNI=PLAVAC, MALI, CRLJENAK MALI, CRLJENAC, PAGADEBIT CRNI, ZELENKA, ZELENJAK GREŠTAVAC	5.952,56	6,94%	38.202,09	6,81%
4	MERLOT = MERLAUT NOIR, MERLO, PLANT MEDOC, VITRAILLE	3.584,94	4,18%	22.267,75	3,97%
5	CHARDONNAY = ŠARDONE	3.025,25	3,53%	20.231,71	3,61%
6	CABERNET SAUVIGNON = KABERNE SOVINJON, C.S.NOIR, PETIT C., VIDURE SAUVIGNON, CARBONET	3.020,10	3,52%	19.355,41	3,45%
7	FRANKOVKA=BLAUFRÄNKISCH, FRANKINJA, MORAVKA, BORGONJA, BORGONJA ISTARSKA	2.535,54	2,96%	17.083,57	3,05%
8	RAJNSKI RIZLING=RHEINRIESLING, GRAŠEVINA RAJNSKA, GRAŠEVINA DIŠEĆA	2.524,22	2,94%	16.638,44	2,97%
9	POŠIP BIJELI=POŠIP, POŠIPAK, POŠIPICA	2.261,42	2,64%	14.321,50	2,55%
10	ŽLAHTINA=ŽLAJTINA	2.188,29	2,55%	14.695,99	2,62%
11	OSTALO	19.278,28	22,48%	118.496,62	21,13%
	Ukupno	85.760,29	100,00%	560.789,04	100,00%

Izvor podataka: APPRRR Podaci iz vinogradarskog registra za 2023. godinu; Obrada podataka: HGK - Županijska komora Osijek

Stočarska proizvodnja

Prema podacima o stočarskoj proizvodnji (Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu, Centar za stočarstvo) ukupan broj goveda u Republici Hrvatskoj u 2023. godini povećan je za 0,4%, ukupan broj krmača smanjen je za 4,2%, a broj nazimiza veći je za 21,4%, ukupan broj svinja upućenih na klaonice manji je za 7,5%, a prirast peradi bio je 1,5%. Prema podacima Državnog zavoda za statistiku ukupan broj ovaca tijekom 2023. godine manji je za 25,6%, a ukupan broj koza se gotovo prepолоvio (manji je za 46,6%). Proizvodnja kravljeg mlijeka u odnosu na prošlu godinu smanjena je za 19,8%. Proizvodnja ovčjeg mlijeka smanjena je za 24,5%, a kozjega za 16,6%. Proizvodnja kokošjih jaja smanjena je za 5,4%.

Na kraju 2023., prema podacima Hrvatske agencije za poljoprivredu i hranu, u Republici Hrvatskoj zabilježeno je ukupno 445.015 goveda, što je 0,4% više nego u 2022. godini. Ukupan broj krava iznosio je 136.585, što predstavlja smanjenje od 2,8% u odnosu na prethodnu 2022. godinu.

Tabela 17: Brojno stanje goveda

Godina	Goveda			Krave		
	Republika Hrvatska	Osječko-baranjska županija	OBŽ/RH %	Republika Hrvatska	Osječko-baranjska županija	OBŽ/RH %
2013.	470.329	80.050	17	180.946	25.699	14,20
2014.	462.568	82.145	17,8	178.827	26.519	14,83
2015.	472.299	87.867	18,6	174.805	26.238	15,00
2016.	462.361	84.258	18,2	167.628	24.528	14,6
2017.	466.215	86.292	18,5	160.560	23.500	14,6

2018.	465.111	85.802	18,4	155.960	22.655	14,5
2019.	474.473	86.256	18,2	153.773	22.532	14,6
2020.	478.853	86.671	18,1	155.477	22.139	14,2
2021.	486.190	91.131	18,7	153.352	21.888	14,3
2022.	443.057	88.421	20,0	140.566	20.117	14,3
2023.	445.015	88.108	19,8	136.585	19.723	14,4

Izvor podataka: Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu, Godišnje izvješće za 2023. godinu – Govedarstvo,

Obrada podataka: HGK - Županijska komora Osijek

U Hrvatskoj u 2023. godini otkupljeno je 376.980.383 kilograma mlijeka, što je za 7% manje nego u 2022. godini. I u Osječko-baranjskoj županiji u istom razdoblju smanjen je otkup mlijeka za 3,4%, te iznosi 130.435.213 kilograma, što čini 34,6% ukupno otkupljenih količina mlijeka u RH.

Tabela 18: Pregled otkupljenih količina mlijeka (kg)

Godina	Republika Hrvatska	Osječko-baranjska županija	%
2010.	623.881.162	135.008.408	21,6
2011.	626.407.108	148.570.280	23,7
2012.	602.364.638	158.276.650	26,3
2013.	503.851.844	124.108.922	24,6
2014.	522.694.451	141.031.854	27,0
2015.	513.406.175	148.930.366	29,0
2016.	489.645.699	146.861.750	30
2017.	476.773.218	142.859.149	30
2018.	453.458.230	133.562.960	29,5
2019.	435.606.090	130.961.738	30
2020.	434.230.206	133.508.166	30,8
2021.	428.665.190	134.600.870	31,4
2022.	405.425.392	135.090.687	33,3
2023.	376.980.383	130.435.213	34,6

Izvor podataka: Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu, Godišnje izvješće za 2023. godinu – Govedarstvo,

Obrada podataka: HGK - Županijska komora Osijek

Proizvodnju mlijeka u Hrvatskoj prati značajan pad broja isporučitelja. U 2010. godini u Hrvatskoj je bilo 19.937 isporučitelja kravljeg mlijeka, na kraju 2023. godine u Hrvatskoj je preostalo 2.630 isporučitelja (17% manje nego u 2022., a 86,8% manje nego u 2010.) Prema podacima Ministarstva poljoprivrede, u Osječko-baranjskoj županiji u 2023. godini mlijeko je isporučivalo 200 isporučitelja. U 2010. godini bilo ih je 1.376., a u 2023. u odnosu na 2022. broj isporučitelja mlijeka smanjen je za 43.

Prema podacima Ministarstva poljoprivrede u Hrvatskoj je na kraju 2023. godine bilo 601.029 ovaca i 74.314 koza, od čega na području Osječko-baranjske županije 39.133 ovaca, a koza 1.590. U Hrvatskoj godišnje 259 proizvođača isporučuje 1.780.984 kilograma ovčjeg mlijeka, a 103 proizvođača 3.144.525 kg kozjeg mlijeka.

S područja Osječko-baranjske županije dva proizvođača isporučuju 67.419 kilograma ovčjeg mlijeka, a jedan proizvođač 3.893 kg kozjeg mlijeka.

U Osječko-baranjskoj županiji na kraju 2023. godine bilo je 306.068 komada svinja svih kategorija (20,6% više nego u 2022.).

Tabela 19: Broj svinja po kategorijama u RH i OBŽ

Godina	Odojci		Svinje za tov		Nazimice		Krmače		Nerasti	
	RH	OBŽ	RH	OBŽ	RH	OBŽ	RH	OBŽ	RH	OBŽ
2021.	221.537	89.686	496.482	181.164	20.081	6.697	67.888	21.005	2.437	681
2022.	208.898	79.500	421.192	149.729	17.154	6.235	60.154	17.793	1.967	418
2023.	243.898	98.919	572.092	176.330	22.669	8.133	70.145	21.953	2.858	733

Izvor podataka: Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu, Godišnje izvješće za 2023. godinu – Svinjogojstvo,

Obrada podataka: HGK - Županijska komora Osijek

Tijekom 2023., u odnosu na 2022. godinu broj nazimica i krmača bio je veći 20,06% na području cijele Republike Hrvatske, a 25,21% na području Osječko-baranjske županije. Udio nazimica i krmača s područja OBŽ u ukupnom broju nazimica i krmača u RH je 32,4%.

Tabela 20: Ukupan broj klasiranih svinjskih trupova (proizvodnja u Hrvatskoj i uvoz)

Godina	Ukupno	Republika Hrvatska	Uvoz
2011.	1.253.660	1.050.676	202.984
2012.	1.208.214	1.024.602	183.612
2013.	1.102.868	981.468	121.400
2014.	976.705	806.645	170.060
2015.	1.088.640	837.652	250.988
2016.	1.127.063	892.044	235.017
2017.	1.000.463	816.546	183.917
2018.	1.033.337	843.199	190.138
2019.	1.042.000	885.408	156.592
2020.	1.102.000	876.090	225.910
2021.	1.213.759	951.223	262.536
2022.	1.147.096	873.797	273.299
2023.	1.061.492	849.129	212.363

Izvor podataka: Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu, Godišnje izvješće za 2023. – Svinjogojstvo;

Obrada podataka: HGK - Županijska komora Osijek

Financijski pokazatelji

Prema podacima Fine godišnje financijsko izvješće za 2023. godinu predala se 442 poduzetnika sa sjedištem u Osječko-baranjskoj županiji u djelatnosti poljoprivrede, šumarstvo i ribarstvo, jedan manje nego 2022. godine. Među ovim poduzetnicima su trgovačka društva, obrti, OPG-i i zadruge, dakle svi obveznici poreza na dobit.

Ova 442 poduzetnika u 2023. godini ostvarili su ukupan prihod od 1,37 milijardi eura, što je 5,7% manje u odnosu na 2022. godinu i čini 27,7% ukupnih prihoda cijelog gospodarstva OBŽ. Osim ukupnih prihoda pad su u 2023. godini zabilježili i ukupni rashodi (za 3,3%), konsolidirani financijski rezultat bio je pozitivan i iznosio je 79,5 milijuna eura, što je 19,1% manje u odnosu na 2022. godinu.

U djelatnosti poljoprivrede u 2023. godini bilo je 5.529 zaposlenih (na bazi sati rada), 0,6 posto više nego u 2022. Prosječna neto plaća zaposlenih u poljoprivredi, šumarstvu i ribarstvu u 2023. bila je viša za 10% u odnosu na godinu prije i 10,6% bila je veća od prosječne neto plaće isplaćene u cjelokupnom gospodarstvu OBŽ, a isplaćena je u iznosu 959 eura.

Poduzetnici iz djelatnosti poljoprivrede u 2023. godini investirali su u novu dugotrajnu imovinu 53 milijuna eura, 16,1% više nego prethodne 2022. godine.

Tabela 21: Financijski rezultati poslovanja djelatnosti poljoprivrede, šumarstva i ribarstva OBŽ

Poljoprivreda ... OBŽ (u 000 eura, plaće u eurima)	2022.	2023.	Indeks 2023/2022	Udio u ukup. gospod. OBŽ
Broj poduzetnika	443	442	99,8	6,7
Broj zaposlenih na bazi sati rada	5.496	5.529	100,6	12,4
Ukupni prihodi	1.454.410	1.371.744	94,3	24,7
Ukupni rashodi	1.337.710	1.292.961	96,7	24,8
Dobit (+) ili gubitak (-) razdoblja	98.341	79.576	80,9	29,1
Prosj.mjesečna neto plaća po zaposlenom	871	959	110,0	110,6
Prihodi od prodaje u inozemstvu	215.929	182.057	84,3	17,1
Uvoz	179.526	142.179	79,2	18,7
Trgovinski saldo	36.403	39.878	109,5	13,3
Investicije u novu dugotrajnu imovinu	45.645	53.001	116,1	26,3

Izvor podataka: FINA; obrada: HGK - ŽK Osijek

Zaključak

Poljoprivreda je u Osječko-baranjskoj županiji strateška grana gospodarstva, koja je usko vezana i s drugim sektorima i kao takva suočava se s brojnim izazovima. Na istu bitan utjecaj imaju cijene poljoprivrednih proizvoda na svjetskom tržištu, cijene inputa u poljoprivredu proizvodnju, a i klimatski uvjeti u kojima se odvija poljoprivredna proizvodnja.

U 2023. godini fizički obujam poljoprivredne bruto proizvodnje Republike Hrvatske smanjen je za 1,2%. Na pad poljoprivredne proizvodnje RH utjecao je pad stočne proizvodnje od 13,2% u kojoj je rast imala samo proizvodnja peradi za 1,5%. U ukupnoj bruto poljoprivrednoj proizvodnji Republike Hrvatske stočna proizvodnja sudjeluje sa 34,5%, a biljna sa 65,5%, a ista je u odnosu na 2022. godinu porasla za 6,5%. Na porast biljne proizvodnje u Republici Hrvatskoj utjecao je rast većine proizvoda s većim udjelom u biljnoj proizvodnji, kukuruza za 21,3%, soje za 9,4% i suncokreta za 3,1%). Na smanjenje vrijednosti poljoprivredne proizvodnje najviše je utjecao pad cijena žitarica za 43%, posebno pad cijena pšenice (za 48,6%) i kukuruza (za 44,5%).

U proljetnoj sjetvi 2023. godine bio je smanjen interes za sjetvom kukuruza koja se odvijala na 54.019 ha i soje koja se odvijala na 14.796 ha, a proizvodnja suncokreta odvijala se na 26.943 ha što je za 2.305 ha više u odnosu na prethodnu godinu. Struktura proljetne i jesenske sjetve u Osječko-baranjskoj županiji pokazuje kako je proizvodnja žitarica zastupljena s 60,7%, dok su uljarice zastupljene s 22,3% a šećerna repa s 1,8%. Površine zasijane uljanom repicom, kao i šećernom repom pale su na najnižu razinu unatrag desetak godina.

2023. godinu su obilježile nepovoljne klimatske prilike, puno padaline i oluje koje su izazvala poplave, a tuča i olujni vjetrovi izazvali su štete, zbog čega je u više navrata u razdoblju lipanj - rujanj proglašeno stanje prirodne nepogode. Međutim, godina koja je obilovala kišom pogodovala je kukuruzu čiji je prinos u odnosu na prethodnu 2022. gotovo udvostručen.

Sektor - Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo u 2023. godini bila je djelatnost s najvećim ostvarenim ukupnim prihodom i dobiti u gospodarstvu OBŽ. Poslije prerađivačke industrije, poljoprivreda je druga djelatnost po investicijama, koje su činile 26,3% ukupnih investicija u OBŽ.

Za daljnji razvoj poljoprivredne proizvodnje nužna su dodatna ulaganja u sustave navodnjavanja, kako bi se umanjio utjecaj klimatskih promjena i osigurala stabilnost poljoprivredne proizvodnje. U planu je izgradnja Sustava navodnjavanja Budimci - Krndija, Sustava navodnjavanja Poljoprivredni institut Osijek, Sustava navodnjavanja Mala šuma - Veliki vrt i Sustav navodnjavanja Puškaš, sve zajedno ukupnog obuhvata 1.771 ha, koji trebaju osigurati veći zamah i bolje rezultate poljoprivredne proizvodnje.

PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA

Prerađivačka industrija je uz poljoprivredu najznačajnija djelatnost u Osječko-baranjskoj županiji prema udjelima pojedinih pokazatelja u ukupnom gospodarstvu županije (tabela 5; tabela 22).

Tako je prema udjelu u ukupnim prihodima (24%), na drugom mjestu, odmah iza poljoprivrede. Po neto dobiti razdoblja, koja iznosi 34,7 milijuna eura, nalazi se na četvrtom mjestu, iza poljoprivrede, trgovine i građevinarstva. Po broju zaposlenih industrija je prva i zapošljava 11.157 radnika ili četvrtinu ukupno zaposlenih u gospodarstvu Županije. Po izvozu je daleko najznačajnija jer gotovo 40% ukupnog izvoza županije ostvaruje industrija i taj izvoz u 2023. godini iznosi 545,3 milijuna eura, dok ostvareni trgovinski saldo iznosi 244,2 milijuna eura. Iako su investicije u odnosu na prethodnu 2022. godinu manje za 26,8%, u industriji je tijekom 2023. ostvaren najveći dio investicija u gospodarstvu županije - 27,5% odnosno 55,3 milijuna eura.

Tabela 22: Financijski rezultati poslovanja poduzetnika u djelatnosti prerađivačka industrija

Prerađivačka industrija OBŽ <i>(u 000 eura, plaće u eurima)</i>	2022.	2023.	Indeks 2023/2022	Udio u ukup. gospod. OBŽ
Broj poduzetnika	746	732	98,1	11,1
Broj zaposlenih na bazi sati rada	11.264	11.157	99,1	24,9
Ukupni prihodi	1.278.766	1.330.693	104,1	24,0
Ukupni rashodi	1.178.957	1.277.600	108,4	24,5
Dobit (+) ili gubitak (-) razdoblja	86.906	34.792	40,0	12,7
Prosje. mjesečna neto plaća po zaposl.	755	866	114,7	99,9
Prihodi od prodaje u inozemstvu	533.837	545.336	102,2	51,3
Uvoz	310.425	301.098	97,0	39,5
Trgovinski saldo	223.411	244.239	109,3	81,4
Investicije u novu dugotrajnu imovinu	75.510	55.311	73,2	27,5

Izvor podataka: FINA; obrada: HGK - ŽK Osijek

U odnosu na prethodnu 2022. godinu u porastu su ukupni prihodi i rashodi, izvoz, trgovinski saldo i prosječna mjesečna neto plaća, dok su ostali pokazatelji u padu. Broj poduzetnika manji je za 1,9%, a broj zaposlenih za 0,9%. Ukupni prihodi su veći za 4,1%. Iako su rashodi rasli više od prihoda (8,4%) ostvaren je pozitivan financijski rezultat u iznosu 34,7 milijuna eura, koji je za 60% manji nego u prethodnoj 2022. godini. Prosječna isplaćena mjesečna neto plaća bila veća za 14,7% nego u 2022. i tako je dostigla prosječno isplaćenu neto plaću u gospodarstvu Županije. Prihodi od prodaje u inozemstvu veći su 2,2% od prihoda iz 2022. godine, a uvoz je manji za 3% te je ostvaren pozitivan trgovinski saldo, koji se u odnosu na 2022. godinu povećao za 9,3%. Pad dobiti pratio je i pad investicija, koje su u odnosu na 2022. godinu manje za 26,8%, ali ipak čine najveći dio investicija u gospodarstvu županije.

Prehrambena industrija

Uz snažnu poljoprivrednu proizvodnju i činjenicu da se u Osječko-baranjskoj županiji nalazi gotovo petina poljoprivrednih površina Hrvatske, na području Županije jedan od najvažnijih nositelja gospodarskog razvoja svakako je prehrambena industrija kojoj poljoprivreda osigurava potreban izvor sirovina.

Na području Osječko-baranjske županije razvijena su mlinsko-pekarska industrija, proizvodnja ulja, proizvodnja stočne hrane, konditorska industrija, prerada mesa i mlijeka, proizvodnja piva, itd.

U 2023. godini, u odnosu na godinu prije, u djelatnosti proizvodnje prehrambenih proizvoda bio je jedan poduzetnik manje (102 poduzetnika, obveznika poreza na dobit) a broj zaposlenih bio je manji za 0,3%. U godinu dana ukupni prihodi također su samnjeni za 3,2%, s 260,8 milijuna eura u 2022. na 252,4 milijuna eura u 2023. Ostvaren je negativan konsolidirani financijski rezultat, odnosno gubitak od -6,4 milijuna eura, za razliku od 2022. godine u kojoj je prehrambena industrija imala ostvarenu dobit od 4,1 milijun eura.

Tabela 23: Broj zaposlenih, ukupni prihod i konsolidirani financijski rezultat prehrambene industrije OBŽ

Djelatnost	Broj zaposlenih (na temelju sati rada)			Ukupni prihodi (tisuća eura)			Dobit ili gubitak (tisuća eura)		
	2022	2023	Indeks	2022	2023	Indeks	2022	2023	Indeks
Proizv. prehram. proizvoda	1.656	1.651	99,7	260.831	252.419	96,8	4.186	-6.410	-
Proizvodnja pića	325	351	108,0	17.541	24.777	141,3	967	229	23,7

Izvor podataka: FINA; obrada: HGK - ŽK Osijek

U djelatnosti proizvodnje pića broj poduzetnika povećan je za 1 u odnosu na 2022. Ovi su poduzetnici u 2023. ostvarili ukupan prihod veći za 41,3% u odnosu na 2022., poslujući s dobiti od 229 tisuća eura, koja je u odnosu na 2022. bila manja za 76,3%.

U 2023. godini u prehrambenoj industriji Osječko-baranjske županije u odnosu na 2022. godinu izvoz je smanjen za 7,9% i iznosio je 74,8 milijuna eura, a uvoz od 47 milijuna eura bio je manji za 21,4% te je ostvaren pozitivan trgovinski saldo u iznosu 27,7 milijuna eura, koji je u odnosu na 2022. povećan za 30,2%. U djelatnosti proizvodnje pića izvoz je smanjen za 60,4%, a uvoz je povećan za 35,6%, pa je ostvaren negativan trgovinski saldo od -358 tisuća eura, za razliku od 2022. u kojoj je bio pozitivan u iznosu 25 tisuća eura.

Tabela 24: Izvoz, uvoz i trgovinski saldo prehrambene industrije OBŽ

(u 000 eura)	Izvoz			Uvoz			Saldo		
Djelatnost	2022	2023	Indeks	2022	2023	Indeks	2022	2023	Indeks
Proizv.preh.proizv.	81.217	74.807	92,1	59.911	47.065	78,6	21.306	27.743	130,2
Proizvodnja pića	409	162	39,6	383	520	135,6	25	-358	-

Izvor podataka: FINA; obrada: HGK - ŽK Osijek

U 2023. godini investicije u dugotrajnu imovinu u proizvodnji prehrambenih proizvoda bile su 54,2% manje nego u 2022., a iznosile su 7,7 milijuna eura. U proizvodnji pića je investirano 2,1 milijuna eura, 42 i pol puta više nego u 2022. godini.

Tabela 25: Investicije u prehrambenoj industriji OBŽ

Djelatnost	Investicije u dugotrajnu imovinu (u tisućama eura)		
	2022.	2023.	Indeks 2021./2022.
Proizv. prehramb. proizvoda	16.882	7.729	45,8
Proizvodnja pića	51	2.170	>>100

Izvor podataka: FINA; obrada: HGK - ŽK Osijek

Prosječne isplaćene neto plaće kod poduzetnika obveznika poreza na dobit u prehrambenoj industriji Osječko-baranjske županije u 2023. godini povećane su za 10,3%. U 2023. godini prosječna neto plaća iznosila je 793 eura i bila je 8,4% manja od prosječne plaće isplaćene u prerađivačkoj industriji, odnosno od prosječne plaće isplaćene u gospodarstvu Osječko-baranjske županije.

Nestabilne klimatske prilike, rat u Ukrajini i smanjenje potražnje za pojedinim kategorijama prehrambenih proizvoda uzrokovali su velike poremećaje na tržištu hrane, što se odrazilo na cijene prehrambenih proizvoda, a time i na prihode prehrambene industrije Osječko-baranjske županije. U prosincu 2023. godine cijene hrane zabilježile su najniži nivo od veljače 2021. godine. Prema izvještaju Agencije UN za hranu za 2023. u cjelini, indeks cijena hrane FAO je zabilježio 124 boda - 19,7 poena ili 13,7% niže od prosječne vrijednosti 2022. godine. Indeks mjeri mjesečne promjene međunarodnih cijena pet glavnih grupa prehrambenih proizvoda - žitarice, meso, mliječni proizvodi, biljna ulja i šećer. Indeks cijena šećera smanjen je za 16,6% na mjesečnom nivou u prosincu, indeks cijena biljnog ulja smanjen je za 1,4% u odnosu na studeni, indeks cijena mesa pao je za 1% u istom periodu, a u prosincu 2023. povećan je jedino indeks cijena mliječnih proizvoda za 1,6% zahvaljujući višim cijenama za maslac (putar), punomasno mlijeko u prahu i sir.

Ostale djelatnosti unutar prerađivačke industrije

Što se tiče ostalih djelatnosti unutar prerađivačke industrije, rast u 2023. godini, po svim pokazateljima zabilježile su samo dvije djelatnosti - C 22 Proizvodnja proizvoda od gume i plastike i C 25 Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda

Tabela 26: Pokazatelji poslovanja najznačajnijih djelatnosti unutar prerađivačke industrije (po ostvarenom ukupnom prihodu), osim prehrambene industrije i proizvodnje pića
(u 000 eura, plaća u eurima)

D j e l a t n o s t	Broj tvrtki	Broj zaposl.	Ukupni prihodi	Indeks '23/'22	Udio %	Dobit / gubitak	Izvoz	Saldo VTR
C23 Proiz.građ.met	28	783	159.106	116,8	12,0	28.616	54.742	21.932
C28 Proizv. strojeva	27	1.202	149.623	143,2	11,2	3.315	130.529	60.377
C17 Proizvodnja papira	22	477	147.008	72,8	11,0	-18.846	95.130	56.253
C25 Proizv. got. met. proizv.	125	1.399	124.910	108,8	9,4	6.521	27.855	12.184
C20 Kemijska industrija	15	855	120.408	113,6	9,0	3.709	44.681	4.800
C16 Prerada drva ...	69	1.078	99.888	108,2	7,5	5.932	35.698	33.445
C14 Proizvodnja odjeće	39	1.029	64.000	104,9	4,8	908	42.867	9.614
C22 Proizv.pr. od gume i plastike	51	687	61.879	108,2	4,7	3.642	16.041	10.482
C31 Proizv. namještaja	58	725	53.884	98,3	4,0	2.611	6.684	2.799
Ostale djelatnosti	172	920	72.791	101,7	5,5	4.565	16.140	4.967
UKUPNO PRERADIV. INDUST.	732	11.157	1.330.693	104,1	100,0	34.792	545.336	244.239

Izvor podataka: FINA; obrada: HGK - ŽK Osijek

Najveći broj poduzetnika, njih 125 imala je djelatnost proizvodnje gotovih metalnih proizvoda, a najmanji broj poduzetnika bio je u djelatnosti proizvodnje kože - tri poduzetnika. Također, najveći broj zaposlenih, poslije prehrambene industrije, bio je u djelatnosti proizvodnje metalnih proizvoda (1.399), a najmanji u djelatnosti proizvodnje kože - 3 zaposlena. U svim djelatnostima prerađivačke industrije, osim u proizvodnji kože i proizvodnji motornih vozila, rasla je prosječna plaća. Najviša prosječna plaća u 2023. isplaćena je u djelatnosti proizvodnje papira (1.248 eura) i bila je veća za 44% od prosječne plaće u prerađivačkoj industriji (866 eura) i od prosječne plaće u gospodarstvu Osječko-baranjske županije (867 eura). Najniža prosječna plaća isplaćena je u djelatnosti proizvodnje kože i srodnih proizvoda (544 eura).

U djelatnosti proizvodnje građevinskih materijala ostvaren je najveći ukupni prihod i dobit. Ukupni prihod je u odnosu na 2022. godinu bio veći za 16,8% i iznosio je 159 milijuna eura. Dobit od 28,6 milijuna eura koja je ostvarena u 2023. godini je 56% veća od dobiti ostvarene godinu prije. Najmanji ukupni prihod od 632 tisuće eura ostvarila je djelatnost proizvodnje motornih vozila. Pad ukupnih prihoda u 2023. godini zabilježen je u djelatnostima proizvodnje prehrambenih proizvoda, proizvodnji papira, proizvodnji električne opreme te proizvodnji namještaja. Negativan konsolidirani financijski rezultat (gubitak) u 2023. godini imale su prehrambena industrija 6.4 milijuna eura i proizvodnja papira -18,8 milijuna eura. Razlog negativnog financijskog rezultata ovih djelatnosti je pad cijena hrane i pad cijena papira na svjetskom tržištu.

Proizvodnja računala te elektroničkih i optičkih proizvoda koja je u 2022. imala gubitak od -12 tisuća eura, u 2023. je ostvarila dobit od milijun eura. (Tabela 6., str. 8)

Najveći izvoz i pozitivan trgovinski saldo razmjene s inozemstvom u 2023. godini ostvarila je djelatnost proizvodnje strojeva i uređaja. Izvoz je iznosio 130,5 milijuna eura i 46,9% veći je od izvoza iz 2022. godine, a saldo robne razmjene iznosio je +60,3 tisuće eura i u odnosu na 2022. godinu je 2,2 puta veći. Ova djelatnost sudjelovala je u ukupnom izvozu prerađivačke industrije s 23,9 posto, a u gospodarstvu Osječko-baranjske županije s 12,3%. Negativan saldo vanjskotrgovinske razmjene u 2023. godini ostvaren je u pet djelatnosti unutar prerađivačke industrije, a najveći negativan trgovinski saldo bio je u ostaloj prerađivačkoj industriji -1,3 milijuna eura, koja je i u 2022. također imala negativan saldo robne razmjene od -1,1 milijun eura. Djelatnost koja nije imala robnog izvoza u 2023. godini je proizvodnja kože i srodnih proizvoda.

Isto kao u 2022. godini i u 2023. industrija građevinskih materijala je najviše investirala (20,6 milijuna eura). U 2023. godini investicija nije bilo u šest djelatnosti prerađivačke industrije i to u proizvodnji kože i srodnih proizvoda, proizvodnji metala, proizvodnji računala te elektroničkih i optičkih proizvoda te u proizvodnji motornih vozila i proizvodnji ostalih prijevoznih sredstava.

TURIZAM

Turistički trendovi u svijetu sve više pokazuju promjenu ponašanja turista koji nastoje doživjeti što je moguće više različitih iskustava tijekom svog putovanja. Stoga, ovom obliku potražnje odgovara Koncept suvremenog turizma, a to znači turističku ponudu koja u sebi integrira ekoturizam, vinski i gastro turizam, avanturistički, riječni, zdravstveni, poslovni, lovni, ornitološki, kulturni, vjerski, sportski, cikloturizam i sl. Zahvaljujući prirodnoj, kulturnoj i ekološkoj očuvanosti resursa, Osječko-baranjska županija ima veliki potencijal za razvoj različitih oblika kontinentalnog turizma, koji može uspješno odgovoriti na sve zahtjevnije potrebe i interese gostiju. 2023. godine Osječko-baranjska županija bila je Europska regija sporta, koji je jedan od najjačih generatora turističkih aktivnosti. Raznolikosti turističke ponude pridonose brojne vinske ceste s bogatom gastronomskom i vinskom ponudom, biciklističke staze i brojne gastronomske i kulturne manifestacije koje grade vrlo zanimljiviju, lijepu i održivu hedonističku priču koju turisti, koji posjete istok Hrvatske, itekako prepoznaju.

Vrijednost resursa i atraktivnost prostora Osječko-baranjske županije služe kao temeljno polazište za razvoj turizma. Iz navedenog proizlaze i osnovni ciljevi razvoja turizma, a to je postići ekonomsku dobrobit za njeno stanovništvo uz osiguranje potrebne razine zaštite prirode i okoliša, te racionalno korištenje prirodnih resursa. Samo integralni pristup korištenja prostorno-ekoloških, prometnih, kulturno-povijesnih i ljudskih resursa, uz koncept "održivog razvoja" predstavlja adekvatan model postizanja navedenog cilja.

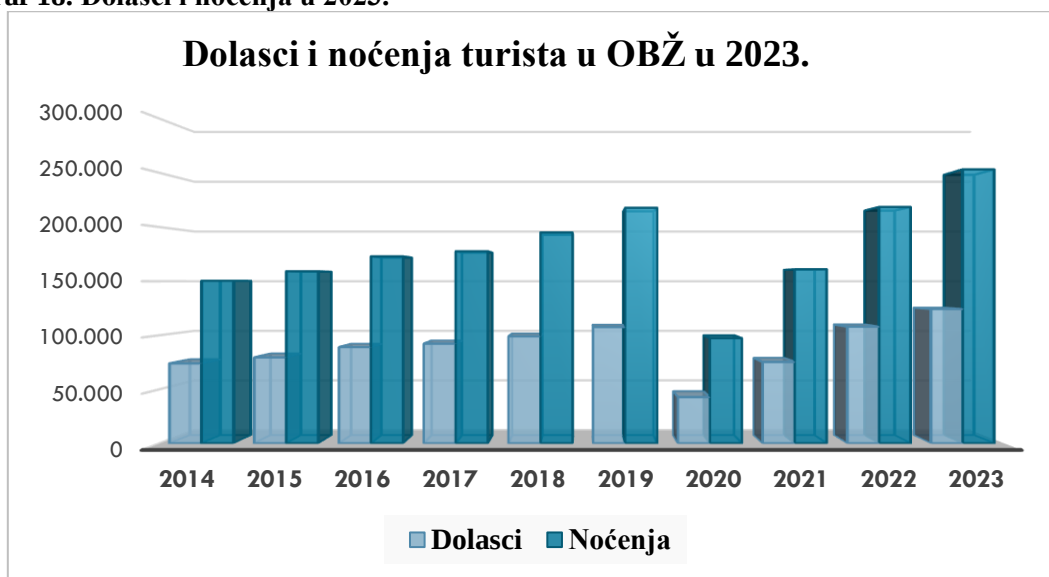
Turistički promet i financijski pokazatelji

Tabela 27. i Graf 18.: Dolasci i noćenja turista u OBŽ

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Dolasci	74.026	79.588	89.060	92.239	99.025	107.598	42.820	75.351	107.945	124.258
Noćenja	150.466	159.226	172.945	177.677	194.904	217.692	97.350	161.056	218.462	253.118

Izvor podataka: DZS, Obrada HGK - ŽK Osijek

Graf 18. Dolasci i noćenja u 2023.

Izvor podataka: DZS, Obrada HGK - ŽK Osijek

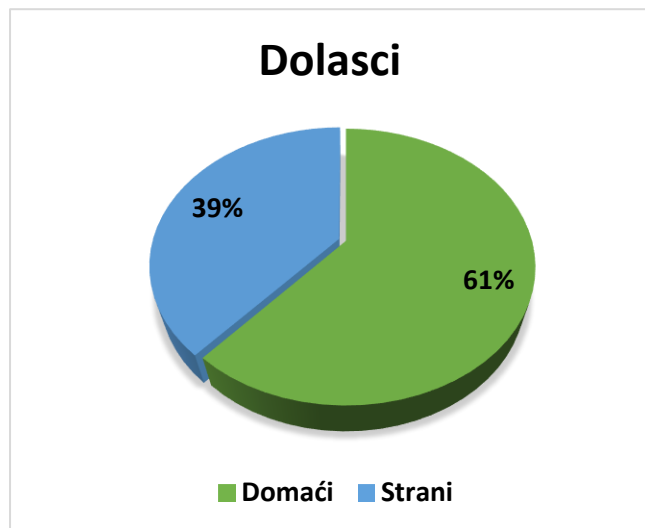
U zadnjih deset godina najviše dolazaka i noćenja turista zabilježeno je upravo u 2023. godini. Najslabiji rezultati zabilježeni su, nakon rekordne 2019., u 2020. godini, kada zbog krize uzrokovane COVID-om 19 dolazi do velikog pada turističkog prometa.

Tabela 28. i Graf. 19 i 20: Dolasci i noćenja turista u OBŽ u 2023. godini

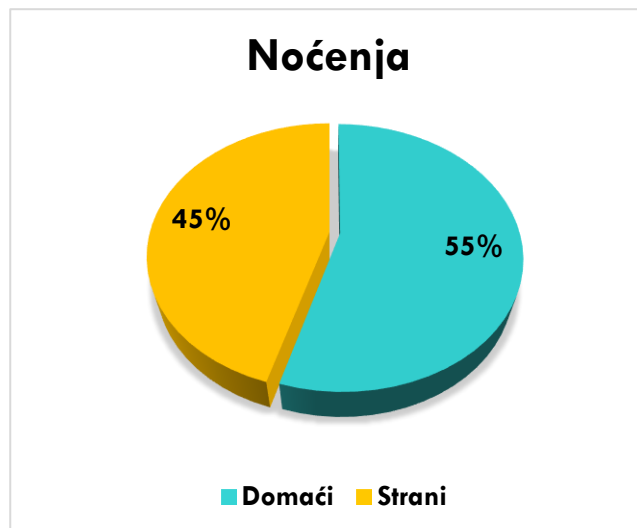
		2023.		Indeksi 2023./2022.		
	Ukupno	Domaći	Strani	Ukupno	Domaći	Strani
Dolasci	124.258	76.348	47.910	115,1	112,0	120,5
Noćenja	253.118	138.366	114.752	115,9	110,9	122,5

Izvor podataka: DZS, Obrada HGK - ŽK Osijek

Graf 19. Dolasci turista u 2023.

Graf 20. Noćenja turista u 2023.

U 2023. godini ostvareno je 124.258 dolazaka i 253.118 noćenja što je u odnosu na 2022. godinu povećanje u kategoriji dolazaka od 15,1%, a u kategoriji noćenja od 15,9%.

Udio domaćih gostiju je veći i u dolascima (61%) i u noćenjima (55%) od stranih gostiju, koji su ostvarili 39% dolazaka i 45% noćenja. Iako je broj stranih gostiju rastao više od domaćih, ipak još uvijek u strukturi gostiju prevladavaju domaći turisti.

Prema zemlji prebivališta stranih turista, najviše noćenja ostvarili su gosti (i to redom) iz Njemačke, Mađarske, Srbije, Slovenije, Bosne i Hercegovine, Ukrajine, Poljske, Austrije, Italije, SAD, itd. Prema vrstama smještajnih objekata, gotovo polovina noćenja ostvarena je u hotelima (48%), zatim slijede objekti u domaćinstvu (27%), ostali ugostiteljski objekti za smještaj tipa kampovi i sl. (20%) te objekti na OPG-u (3%).

Financijski pokazatelji

U Osječko-baranjskoj županiji prema podacima FINA-e u 2023. godini evidentirano je 494 poduzetnika obveznika poreza na dobit čija je osnovna djelatnost pružanje smještaja te priprema i usluživanje hrane (NKD 2007 - I šifra djelatnosti) što je pad od 3,9% u odnosu na 2022. godinu, a poduzetnici iz ove djelatnosti (njih 494) sudjeluju s 7,5% u ukupnom broju poduzetnika u Županiji (6.609).

Tabela 29: Financijski rezultati poslovanja poduzetnika u djelatnosti Pružanje smještaja te priprema i usluživanje hrane (u 000 eura, plaće u eurima)

Djelatnost I u OBŽ	2022.	2023.	Indeks 2023/2022	Udio u OBŽ
Broj poduzetnika	514	494	96,1	7,5%
Ukupni prihodi	77.957	108.837	139,6	2,0%
Ukupni rashodi	75.044	103.052	137,3	2,0%

Dobit (+) ili gubitak (-) razdoblja	2.526	5.014	198,5	1,8%
Br. zaposl. na bazi sati rada	2.001	2.195	109,7	4,9%
Prosje. mjesečna neto plaća	578	633	109,5	73,0%
Izvoz	194	183	94,2	0,0%
Uvoz	1.104	3.405	308,3	0,4%
Trgovinski saldo	-910	-3.222	354,0	
Investicije	91	275	301,0	0,1%

Izvor podataka: FINA; obrada: HGK - ŽK Osijek

U djelatnosti pružanje smještaja te priprema i usluživanje hrane u 2023. godini ostvaren je ukupni prihod u iznosu od 108,8 milijuna eura što je 2% ostvarenog ukupnog prihoda u Županiji te povećanje od 39,6% u odnosu na 2022. godinu. Prosječan broj zaposlenih u 2023. godini bio je 2.195 djelatnika, što je 9,7% više u odnosu na 2022. godinu, te čini 4,9% udjela u ukupnom broju zaposlenih u Županiji (44.757). Prosječna neto plaća isplaćena u ovoj djelatnosti u 2023. godini iznosila je 633 eura što je povećanje od 9,5% u odnosu na 2022. godinu., te je za 27% manja od prosječno isplaćene plaće kod poduzetnika Osječko-baranjske županije koja je iznosila 867 eura. Istovremeno to je najniža plaća isplaćena u gospodarstvu Osječko-baranjske županije.

U 2023. godini bilježi se znatan porast uvoza, koji je utrostručen u odnosu na prethodnu 2022. godinu i istovremeno pad izvoza za 5,8% , što je rezultiralo negativnim trgovinskim saldonom koji je iznosio -3,2 mil. eura i veći je od negativnog salda iz prošle godine tri i pol puta. Investicije u ovoj djelatnosti iznosile su 275 tisuća eura, te čine 0,1% ukupnih ulaganja u Županiji.

Promatrajući pokazatelje poslovanja, evidentna je razlika u udjelu smještaja i udjelu ugostiteljstva u ukupnom turizmu Županije.

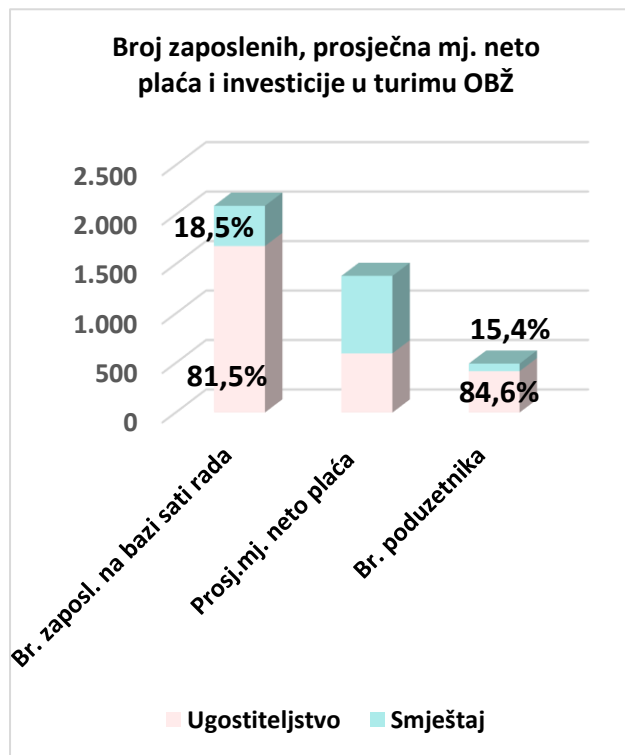
Tabela 30. Financijski rezultati poslovanja djelatnosti smještaja i ugostiteljstva i njihov udio u turizmu OBŽ
(u 000 eura, plaće u eurima)

POKAZATELJ	Djelatnost I u OBŽ		Ugostiteljstvo			Smještaj		
	2023.	Indeks '23/'22	2023.	Indeks '23/'22	Udio u I	2023.	Indeks '23/'22	Udio u I
Broj poduzetnika	494	96,1	418	96,3	84,6%	76	95,0	15,4%
Ukupni prihodi	108.837	139,6	79.944	132,4	73,5%	28.893	164,3	26,5%
Ukupni rashodi	103.052	137,3	76.943	132,8	74,7%	26.110	152,7	25,3%
Dobit / gubitak razdoblja	5.014	198,5	2.489	117,2	49,6%	2.526	626,8	50,4%
Br. zaposl. (sati rada)	2.195	109,7	1.788	110,7	81,5%	407	105,4	18,5%
Prosje. mjes. neto plaća	633	109,5	599	106,2	94,6%	783	122,3	123,7%
Izvoz	183	94,2	85	85,0	46,5%	98	116,7	53,6%
Uvoz	3.405	308,3	317	317,0	9,3%	3.088	339,3	90,7%
Trgovinski saldo	-3.222	354,0	-232	273,2	7,2%	-2.990	362,3	92,8%
Investicije	275	301,0	191	272,9	69,4%	84	400,0	30,5%

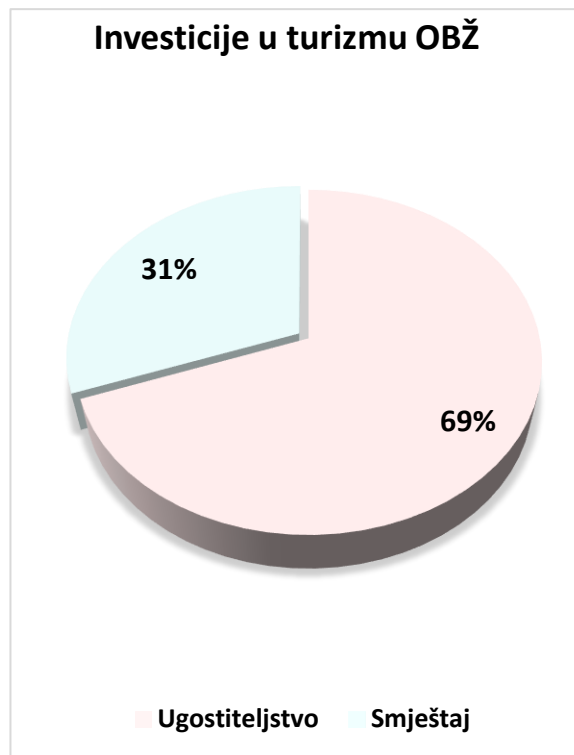
Izvor podataka: FINA; obrada: HGK - ŽK Osijek

Po broju poduzetnika, broju zaposlenih, ukupnim prihodima i rashodima te investicijama ugostiteljstvo s većim udjelom sudjeluje u ukupnom rezultatu djelatnosti turizma OBŽ, od djelatnosti smještaja. Nasuprot tome, po prosječnoj mjesečnoj plaći, dobiti, izvozu, uvozu i ostvarenom (negativnom) saldu vanjskotrgovinske razmjene djelatnost smještaja ima veći udio od ugostiteljstva u ukupnoj djelatnosti turizma. (Graf 21., 22., 23. i 24.)

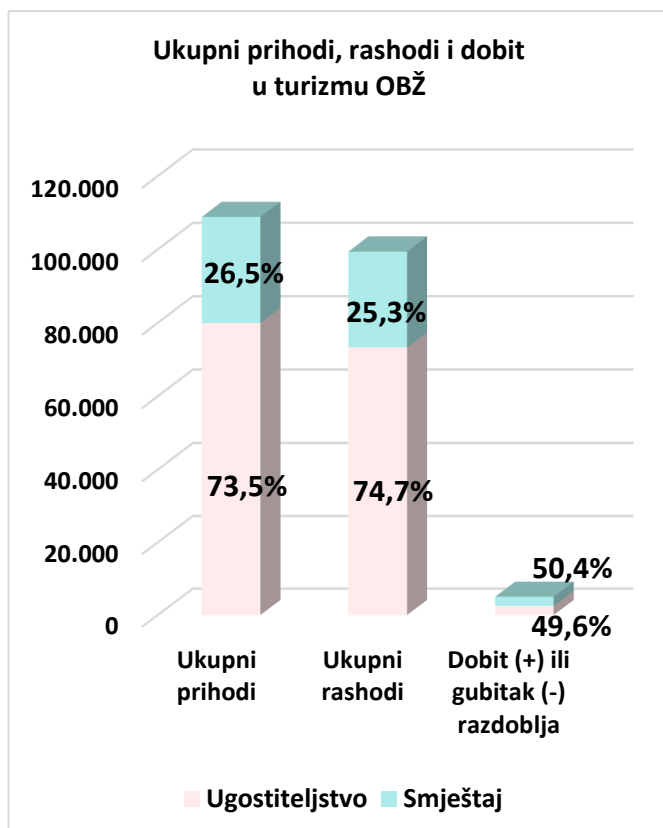
Graf 21. Broj poduzetnika, zaposlenih i plaće

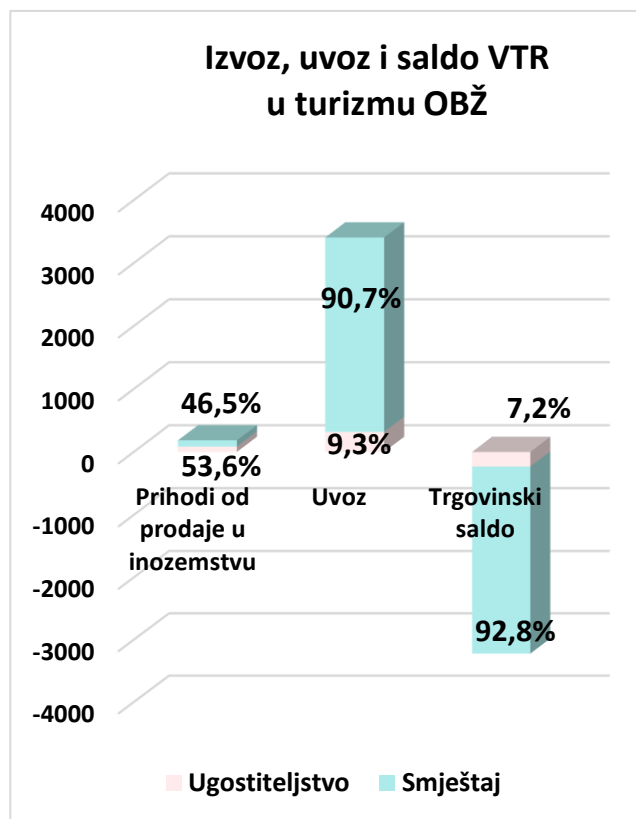
Graf. 22. Investicije u dugotrajnu imovinu

Graf . 23. Ukupni prihodi, rashodi i dobit

Graf . 24. Izvoz, uvoz i VTR saldo

Riječni turizam

Najveći udio u riječnom turizmu u Hrvatskoj imaju međunarodna riječna krstarenja, takozvani riječni kruzing, odnosno proizvod koji posljednjih nekoliko godina doživljava najveći postotak rasta. Osječko-baranjska županija zbog prirodno razvijenog sustava unutarnjih vodnih putova ima velik potencijal za razvoj riječnog turizma. Što se tiče riječnog kruzinga na području Osječko-baranjske županije postoje tri pristaništa: pristanište u Osijeku, koje ima status međunarodne turističke luke, pristanište u Batini koje je nacionalna turistička luka i pristanište u Aljmašu koje je regionalna turistička luka.

U 2023. godini u putničkom pristaništu Batina pristalo je 30 putničkih plovila sa 3.613 putnika, što predstavlja pad od 28,6% (manje pristajanja) i 14,3% (manje putnika) u odnosu na 2022. godinu u kojoj je bilo 42 pristajanja sa 4.214 putnika. Manji broj pristajanja i broj putnika u 2023. godini je posljedica učestalosti niskih vodostaja Dunava.

U putničkom pristaništu Aljmaš u 2023. godini pristalo je 70 putničkih plovila sa 8.341 putnikom, što je 6,7% manje pristajanja i 2,2% više putnika u odnosu na 2022. godinu, u kojoj je bilo 75 pristajanja sa 8162 putnika. Manji broj pristajanja u 2023. godini je posljedica niskoga vodostaj rijeke Drave i nemogućnost pristajanja putničkih plovila u putničko pristanište Osijek.

IT SEKTOR

IT sektor je u zadnjih nekoliko godina najbrže rastuća djelatnost u gospodarstvu Osječko-baranjske županije. Za razvoj IT struke u Županiji svakako je značajan i mnogo doprinosi FERIT - Fakultet elektrotehnike, računarstva i informacijskih tehnologija Osijek jer razvija i podupire razvoj novih tehnologija i njeguje kvalitetnu suradnju s gospodarstvom i tvrtkama na ovom području.

Tome pridonosi i Poduzetnička zona IT park koji je strateški projekt Urbane aglomeracije Osijek. To je specijalizirana mikro gospodarska zona namijenjena tvrtkama koje posluju u sektoru Informacijskih tehnologija. Osim tvrtke MONO d.o.o., koja već posluje u IT parku, svoje poslovanje u njega će preseliti i tvrtke Base58, Sedmi odjel, Orqa, Soldered Electronics, Barrage i Layer. Rastu IT industrije u narednom razdoblju svakako će pridonijeti i gradnja tvornice za proizvodnju medicinskih protetskih dijelova i mikročipova te matičnih ploča za autoindustriju, američkog investitora Jabil, koji je najavio otvaranje 1.500 radnih mjesta u visokotehniološkom sektoru.

Tabela 31: Financijski rezultati poslovanja poduzetnika u djelatnosti J - informacije i komunikacije
(u 000 eura, plaće u eurima)

Djelatnost J - informacije i komunikacije u OBŽ	2022.	2023.	Indeks 2023/2022	Udio u OBŽ
Broj poduzetnika	370	396	107,0	6,0
Ukupni prihodi	105.416	106.345	100,9	1,9
Ukupni rashodi	97.678	92.895	95,1	1,8
Dobit (+) ili gubitak (-) razdoblja	4.981	10.610	213,0	3,9
Broj zaposlenih na bazi sati rada	1.763	1.762	99,9	3,9
Pros.j.mjesečna neto plaća	973	1.132	116,3	130,5
Prihodi od prodaje u inozemstvu	54.133	49.998	92,4	4,7
Uvoz	16.207	7.858	48,5	1,0
Trgovinski saldo	37.927	42.140	111,1	14,0
Investicije	2.153	1.036	48,1	0,5

Izvor podataka: FINA; obrada: HGK - ŽK Osijek

U 2023. godini na području OBŽ bilo je 396 aktivnih poduzetnika čija je osnovna djelatnost bila J - Informacije i komunikacije, 26 poduzetnika ili 7% više nego u 2022. Broj zaposlenih je bio 1.762, odnosno 1

zaposleni manje nego u 2022. Prosječna mjesečna neto plaća u ovoj djelatnosti bila je 1.132 eura, 16,3% veća nego u 2022. godini, a u odnosu na plaću u gospodarstvu OBŽ veća je 30,5%. Ukupni prihodi bili su na razini prihoda iz 2022. i iznosili su 106,3 milijuna eura. Ostvarena je neto dobit razdoblja u iznosu 10,6 milijuna eura, koja je 2 puta veća nego u 2022. Iako je izvoz bio 7,6% manji nego u 2022., prihodi od prodaje u inozemstvu u ukupnim prihodima ove djelatnosti sudjelovali s 53,8%. U 2023. ostvaren je pozitivan vanjskotrgovinski saldo od 42,1 milijuna eura i bio je 11% veći nego u 2022. godini. Jedini pokazatelj koji je u većem padu su investicije koje su u 2023. godini bile 51,9% manje od investicija u 2022.

IT sektor obuhvaća više djelatnosti iz klasifikacije djelatnosti NACE 2007, ali su u OBŽ prema pokazateljima poslovanja najznačajnije one djelatnosti koje se svrstavaju pod šifrom J62 - Računalno programiranje, savjetovanje i djelatnosti povezane s njima. Ove djelatnosti u ukupnoj djelatnosti J - Informacije i komunikacije sudjeluju u pojedinim pokazateljima u značajnom postotku, 76,8% u broju tvrtki, 83% u ukupnim prihodima, 96,7% u ostvarenoj dobiti razdoblja, 94,3% u prihodima od prodaje u inozemstvu, a po prosječnoj plaći su 8,4% iznad djelatnosti J Informacije i komunikacije, odnosno 41,4% iznad prosječne plaće u gospodarstvu Županije.

U 2023. godini na području Osječko-baranjske županije bilo je 304 aktivnih poduzetnika čija je osnovna djelatnost bila Računalno programiranje, 23 više nego u 2022.g. Broj zaposlenih je bio 1.400 odnosno 1,6% više nego u 2022. Prosječna mjesečna plaća isplaćena u 2023. godini iznosila je 1.226 eura i veća je 8,4% od prosječne plaće u djelatnosti informacije i komunikacije, odnosno 41,4% od prosječne plaće u gospodarstvu Osječko-baranjske županije. Ukupni prihodi su bili 88,3 milijuna eura ili 2,3% veći nego u 2022. Ostvarena je neto dobit razdoblja u iznosu 10,2 milijuna eura, koja je 2 puta veća nego u 2022. Iako je izvoz bio 5,7% manji nego u 2022., prihodi od prodaje u inozemstvu u ukupnim prihodima sudjelovali s 54%. U 2023. ostvaren je pozitivan vanjskotrgovinski saldo od 41,3 milijuna eura i bio je 9% veći nego u 2022. godini. Jedini pokazatelj koji je u većem padu su investicije koje su u 2023. godini bile 51,8% manje od investicija u 2022.

Tabela 32: Financijski rezultati poslovanja poduzetnika u djelatnosti J 62 Računalno programiranje, savjetovanje djelatnosti povezane s njima

(u 000 eura, plaće u eurima)

J62 - Računalno programiranje, savjetovanje i djelatnosti povezane s njima	2022.	2023.	Indeks 2023/2022	Udio u J	Udio u OBŽ
Broj poduzetnika	281	304	108,2	76,8	4,6
Ukupni prihodi	86.307	88.281	102,3	83,0	1,6
Ukupni rashodi	79.065	75.365	95,3	81,1	1,4
Dobit (+) ili gubitak (-) razdoblja	4.629	10.262	221,7	96,7	3,7
Broj zaposlenih na bazi sati rada	1.378	1.400	101,6	79,5	3,1
Prosje. mjesečna neto plaća	1.052	1.226	116,6	108,4	141,4
Prihodi od prodaje u inozemstvu	50.506	47.612	94,3	95,2	4,5
Uvoz	12.538	6.226	49,7	79,2	0,8
Trgovinski saldo	37.968	41.386	109,0	98,2	13,8
Ukupne investicije	2.057	991	48,2	95,6	0,5

Izvor: FINA; obrada: HGK - Županijska komora Osijek

Svi gore navedeni financijski rezultati odnose se na poduzetnike sa sjedištem u Osječko-baranjskoj županiji, ali treba istaknuti da na području Županije, odnosno u gradu Osijeku posluju i podružnice drugih većih IT tvrtki sa sjedištem u Zagrebu ili drugim dijelovima Hrvatske, pa i u inozemstvu te bi uključivanjem i njihovih rezultata, pokazatelji za IT tvrtke na području OBŽ bili i znatno bolji.

Domaćoj IT industriji također bi trebalo okrupnjavanje, kako bi se dosegla veličina koja je relevantna za krupne poslove na europskoj razini. Tome bi mogli pomoći i poslovi u Hrvatskoj, na lokalnom tržištu, ali za to je potrebno još više razviti digitalne kompetencije te uvesti digitalizaciju u poslovne procese u drugim djelatnostima, ali i u javnoj upravi.

OSTALE DJELATNOSTI U GOSPODARSTVU ŽUPANIJE

Što se tiče ostalih djelatnosti u gospodarstvu Županije koje nisu već prethodno spomenute, najveći broj poduzetnika bio je u djelatnosti trgovine (1.231), stručnim, znanstvenim i tehničkim djelatnostima (992) te u građevinarstvu (942), a najmanji u rudarstvu - 4 poduzetnika. Najveći prosječan broj zaposlenih bio je u građevinarstvu (6.305), trgovini (4.951), prijevozu i skladištenju (3.366) te u stručnim, znanstvenim i tehničkim djelatnostima (3.256), a najmanji u djelatnosti rudarstva koje je imalo 12 zaposlenih. Pad broja zaposlenih u 2023. imale su administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti, financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja, manji pad bio je i u prerađivačkoj industriji dok su sve ostale djelatnosti u 2023. imali povećanje zaposlenih. Najveća prosječna mjesečna plaća isplaćena je u djelatnosti opskrbe električnom energijom, plinom i parom (1.111 eura), stručnim, znanstvenim i tehničkim djelatnostima (938 kn), u djelatnosti umjetnost, zabava i rekreacija (932 eura), u opskrbi vodom, uklanjanju otpadnih voda i gospodarenju otpadom (920 eura). Najniža prosječna isplaćena plaća je isplaćena u ostalim uslužnim djelatnostima (715 eura).

Od ostalih djelatnosti u gospodarstvu Županije, koje nisu prethodno obrađene, najveći ukupni prihod od milijardu eura i najveću dobit od 47,2 milijuna eura ostvarila je djelatnost trgovine, slijede ju građevinarstvo s 560,9 milijuna eura ukupnog prihoda i 40,4 milijuna eura dobiti te opskrba električnom energijom s 245,1 milijuna eura prihoda, odnosno stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti s 21,9 milijuna eura dobiti. Najniži prihod od 1,8 milijuna eura ostvaren je u financijskim djelatnostima i osiguranju, a najmanja dobit od 534 tisuće eura u djelatnosti obrazovanja. 2023. godinu s gubitkom su završili prijavoz i skladištenje -4,1 milijuna eura i poslovanje nekretninama u iznosu -175 tisuća eura.

Najveći izvoz u iznosu 79,4 milijuna eura, od ostalih djelatnosti u 2023. godini imala je djelatnost trgovine, koja je ostvarila negativan trgovinski saldo od -154,4 milijuna eura. Negativan trgovinski saldo imale su i djelatnost građevinarstva -8,1 milijuna eura, opskrbe električnom energijom, plinom i parom - 4,5 milijuna eura, rudarstvo i veđenje te djelatnost poslovanja nekretninama.

Najviše se investiralo u djelatnosti opskrbe vodom i gospodarenju otpadom - 49,6 milijuna eura, građevinarstvu - 11 milijuna eura te prijevozu i skladištenju - 10,5 milijuna eura. Bez investicija u 2023. godini su bili rudarstvo, financijske djelatnosti i osiguranje, kao i javna uprava i obrana i djelatnosti kućanstava. (Tabela 5., str.7).

Iako je bilo izloženo brojnim negativnim utjecajima u proteklom razdoblju (odljev radnika, povećanje cijena građevinskih materijala i proizvoda), građevinarstvo još uvijek zauzima značajno mjesto u gospodarstvu Županije u čijoj strukturi prihoda sudjeluje s 10,1%. Najveći izazovi s kojima se građevinski sektor trenutno susreće su nedostatak radne snage i povećanje cijena građevinskog materijala i proizvoda. Vlada RH je sredinom 2022. donijela Zaključak o ublažavanju posljedica globalnog poremećaja na tržištima građevinskih materijala i proizvoda s metodologijom utvrđivanja razlike u cijeni radova, pa je zahvaljujući dijelom i ovim mjerama Vlade zaustavljen pad dobiti u ovoj djelatnosti. U 2023. godini graditeljstvo Osječko-baranjske županije po ostvarenim prihodima od 560,9 milijuna eura bila je četvrta djelatnost (iza poljoprivrede, predačivačke industrije i trgovine). Istovremeno je ostvarena dobit blizu 40,5 milijuna eura, koja je 42% veća od dobiti iz 2022. godine. Povećanje aktivnosti u sektoru graditeljstva dovelo je do povećanja uvoza u ovoj djelatnosti u odnosu na 2022. godinu za 43,8%. Iako je porastao i izvoz za 40,5% ipak je u 2023. ostvaren negativan trgovinski saldo od -8,1 milijuna eura.

Na građevinski sektor utjecaj imaju i sredstva iz Fonda solidarnosti Europske unije, a također i NPOO koji sadrži nekoliko komponenti koje otvaraju prostor građevinskom sektoru jer se planiraju ulaganja u vodoopskrbu i odvodnju, željezničku i lučku infrastrukturu, sanaciju odlagališta i obnovu zgrada. Osim toga tijekom 2023. godine na području Osječko-baranjske županije provodilo se nekoliko značajnih investicija koje su imale utjecaj na rast građevinskog sektora (radovi na modernizaciji tramvajske infrastrukture u Gradu Osijeku, izgradnja nove školske zgrade I. gimnazije Osijek, izgradnja zgrade IT poslovnog centra u IT parku, gradnja Centra izvrsnosti za proizvodnju američke tvrtke Jabil).

Prihodi sektora prijevoza su nastavili rasti i u 2023. godini, no znatno manjom dinamikom nego prethodne dvije godine, koje su bile pod utjecajem neposrednog oporavka od pandemije. Nešto manje je ostvareno prihoda na inozemnom tržištu nego godinu prije, dok je na domaćem ostvaren rast, no znatno manji nego prethodne dvije godine. U 2023. povećani su ukupni prihodi za 8,7% i iznosili su blizu 206,8 milijuna eura. Kako su osim prihoda rasli i rashodi za 14,8%, ostvaren je negativni konsolidirani financijski rezultat u iznosu - 4,1 milijuna eura. Izvoz u 2023. bio je neznatno manji (0,8%) od izvoza u prethodnoj 2022. godini. Iako je uvoz rastao za 13,7% ostvaren je pozitivan trgovinski saldo od 27,6 milijuna eura, koji je bio manji

za 4,6% od trgovinskog salda ostvarenog u 2022. godini. Na poslovanje sektora prometa veliki utjecaj imale još uvijek visoke cijene goriva, koje su znatno porasle nakon ruske invazije na Ukrajinu. Investicije koje su u 2022. godini bile za 67,5% od investicija u 2021., u 2023. godini su gotovo prepolovljene u odnosu na 2022. - bile su manje za 42% i iznosile su 10,5 milijuna eura.

Trgovina je djelatnost koja je u gospodarstvu Osječko-baranjske županije u 2023. sudjelovala s 18,5% u ukupnim prihodima te 17,3% u ostvarenoj dobiti, što govori o značaju ove djelatnosti. Poslovanje djelatnosti trgovine u 2023. godini obilježili su daljnji rast on-line trgovine (trgovine na daljinu) i povećanje potrošačkih cijena. Cijene dobara i usluga za osobnu potrošnju bile su u prosjeku 8% više od cijena iz 2022. godine. Najveći porast potrošačkih cijena u prosjeku je zabilježen u skupini restorani i hoteli za 16,1%, te hrana i bezalkoholna pića, za 12,7%. Cijene u skupini prijevoz, za razliku od 2022. godine, u kojoj su imale najveći rast, tijekom 2023. godine rasle su najsporijom dinamikom, a na razini cijele godine porasle su za 2%.

U 2023. godini stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti su djelatnost koja je rasla po svim pokazateljima, osim investicija. 992 poduzetnika iz ove djelatnosti na području Osječko-baranjske županije mali su 3.256 zaposlenih (10,8% više nego 2022.), kojima je isplaćena prosječna plaća od 938 eura, koja je 5,5% veća od plaće iz 2022. godine, a od plaće u gospodarstvu županije veća je za 8,2%. Iako u ukupnim prihodima Osječko-baranjske županije sudjeluje s tek 3,9%, prihodi od 216,8 milijuna eura iz 2023. godini, veći su za 25,5% od prihoda iz 2022. godine. Dobit iz 2023. koja je iznosila blizu 22 milijuna eura je 32,5% veća od dobiti iz 2022. godine. Izvoz je povećan za 22,8% i iznosio je 31,4 milijuna eura, a ostvaren pozitivan saldo vanjskotrgovinske razmjene od gotovo 10,8 milijuna eura, udvostručen je u odnosu na 2023. godinu.

ZAKLJUČAK

U 2023. nastavlja se oporavak gospodarstva, poslije korona krize, koja je bilo posebno izražena u 2019. i prvoj polovini 2020. godine.

Svi pokazatelji poslovanja, u 2023., u odnosu na 2022. godinu pokazuju rast, osim izvoza koji je bio na razini prethodne godine i dobiti koja je bila manja za 12%. Ukupni prihodi u iznosu od 5,5 milijardi eura 6,3% su veći u odnosu na prethodnu godinu. Rastao je i broj poduzetnika za 2,9%, broj zaposlenih za 2,6% te prosječna mjesečna plaća za 11,6%.

Iako je pozitivan konsolidirani financijski rezultat, odnosno dobit razdoblja u iznosu od 273,7 milijuna eura manji 12% u odnosu na dobit razdoblja ostvarenu u 2022. godini, ostvarena neto dobit razdoblja svrstava Osječko-baranjsku županiju na osmo mjesto na rang listi županija po ostvarenoj neto dobiti razdoblja u 2023. godini.

Dobit razdoblja u 2023. godini ostvarile su sve djelatnosti, osim prijevoza i skladištenja te poslovanja nekretninama: poljoprivreda +79,5 milijuna eura, prerađivačka industrija +34,7 milijuna, trgovina +47,2 milijuna, građevinarstvo +40,4 milijuna, stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti +21,9 milijuna, opskrba električnom energijom +14,5 milijuna, informacije i komunikacije +10,6 milijuna eura, itd. Negativan financijski rezultat zabilježen u poslovanju nekretninama iznosio je -175 tisuća eura, a u djelatnosti prijevoza i skladištenja -4,1 milijuna eura.

Unutar prerađivačke industrije pozitivno su poslovale sve grane industrije, osim prehrambene industrije i proizvodnje papira. Pri tome je najveću dobit ostvarila proizvodnja građevinskih materijala +28,6 milijuna eura. Negativni rezultat u prehrambenoj industriji iznosio je -6,4 milijuna eura, a u proizvodnji papira iznosio je -18,8 milijuna eura. Razlog negativnog poslovanja ovih djelatnosti je pad cijena prehrambenih proizvoda 13,7% niže od prosječne vrijednosti 2022. te pad cijena papira na svjetskom tržištu.

Prema godišnjim financijskim izvještajima prihodi osječko-baranjskog gospodarstva od prodaje u inozemstvu u 2023. godini iznosili su nešto malo iznad milijarde eura i bili su na razini izvoza iz prethodne 2022. godine. Uvoz u 2023. bio je manji za 5,8% od uvoza iz 2022. godine i iznosio je blizu 762,3 milijuna eura. Ostvaren je pozitivan saldo razmjene u iznosu iznad 300,1 milijuna eura što je za 17,9% više nego u 2022. godini.

Na poslovanju gospodarstva Republike Hrvatske, pa tako i Osječko-baranjske županije u 2023. godini još uvijek se osjetio utjecaj rata u Ukrajini što je imalo utjecaj na cijenu energenata, cijenu goriva, a imalo je utjecaja i na cijene građevinskih materijala. Tu su još i pad cijena poljoprivrednih proizvoda, odnosno pad indeksa cijena hrane, ali i pad cijene papira na svjetskom tržištu. Stopa inflacije nakon dvoznamenkaste vrijednosti iz 2022. godine, u 2023. iznosila je 8,4%.

Na dan 31.12.2023. u OBŽ je bilo 309 insolventnih pravnih osoba što je 13,2% više nego 31.12.2022. godine. Iznos nepodmirenih obveza 31.12.2023. bio je 5,4 milijuna eura što je dvostruko više nego 31.12.2022. kada je bilo 2,6 milijuna eura nepodmirenih obveza. U ukupnim nepodmirenim obvezama na razini Republike Hrvatske, nepodmirene obveze OBŽ su 1,25%.

Na dan 31.12.2023. u Osječko-baranjskoj županiji bilo je 14.413 nezaposlenih osoba, 0,3% više nego 31.12.2022. kada je bilo 14.371 nezaposlenih. Broj zaposlenih osoba - 92.909, veći je 1,9% od broja zaposlenih 31.12.2022., kada ih je bilo 91.172 zaposlene osobe. Istovremeno je stopa nezaposlenosti smanjena za 0,2% sa 13,6% (31.12.2022.) na 13,4% (31.12.2023.g.)

U 2024. godini nastavljen je rast zaposlenosti, pa je na dan 30.6.2024. u Osječko-baranjskoj županiji bilo 94.676 zaposlenih, odnosno 1,9% više nego na kraju 2023. godine. Istovremeno smanjen je i broj nezaposlenih za 18,3%, tako da je nezaposlenih na dan 30.6.2024. bilo 11.773, za razliku od kraja 2023. godine kada je bilo 14.413 nezaposlenih osoba. Stopa nezaposlenosti smanjena je s 13,4% na 11,1%, odnosno manja je za 17,2%.